

REPORT ARCHIVE COPY

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігі

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

МАЗМҰНЫ

	Бет
2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК ЖӨНІНДЕГІ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ	1
ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОР ЕСЕБІ	2-5
2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК:	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	6
Пайда мен шығындар және өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	7
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	8-9
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	10
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер	11-68

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК ЖӨНІНДЕГІ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ

«Жолаушылар тасымалы» АҚ (бұдан әрі – «Компания») басшылығы 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының (бұдан әрі – «Топ») шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ аталған күні аяқталған жыл іші оның қызметінің шоғырландырылған қаржылық нәтижелері, ақша қаражатының қозғалысы мен меншікті капиталдағы өзгерістерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес шынайы көрсететін шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау барысында басшылық:

- есеп саясатының қағидаларын дұрыс таңдауды және қолдануды қамтамасыз етуге;
- ақпаратты, соның ішінде есеп саясаты туралы деректерді мұндай ақпараттың орындылығын, нақтылығын, салыстырмалығын және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда беруге;
- пайдаланушыларға есептілікті түсіну үшін ХҚЕС талаптарының орындалуы жеткіліксіз болғанда, сондай-ақ өзге де оқиғалар немесе шарттар Топ қызметінің шоғырландырылған қаржылық жағдайы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелеріне әсер еткен жағдайларда қосымша ақпаратты ашуға; және
- Топтың өз қызметін келешекте жалғастыру қабілетін бағалауға жауапты

Басшылық сонымен қатар:

- Топтың барлық кәсіпорындарында тиімді және сенімді ішкі бақылау жүйесін әзірлеуге, енгізуге және қолдауға;
- есепке алуды Топтың мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, сондай-ақ кез келген күнге Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайы туралы жеткілікті дәл ақпарат беруге және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысанда жүргізуге;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының заңнамасына және ХҚЕС сәйкес жүргізуге;
- Топ активтерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін мүмкін болатын барлық орынды шараларды қабылдауға; және
- қаржылық және өзге де асыра пайдалану фактілерін анықтауға және алдын алуға жауапты

Топтың 2022 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін «Жолаушылар тасымалы» акционерлік қоғамының басшылығы 2023 ж. 3 наурызда мақұлдап, шығаруға бекітті.

Топ басшылығының атынан:

Ж.Ж. Тайжанов
Басқарма төрағасы
(Бас директор)

А.Т. Әлмұратов
Бас директордың қаржы
жөніндегі орынбасары

Г.К. Қасенова
Бас бухгалтер- Бухгалтерлік
есеп департаментінің
директоры

2023 ж. 3 наурыз
Астана қаласы, Қазақстан Республикасы

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОР ЕСЕБИ

«Жолаушылар тасымалы» акционерлік қоғамының Акционері мен Директорлар кеңесіне

Ескертпесі бар пікір

Біз, 2022 ж. 31 желтоқсандағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен, 2022 ж. іші пайда мен шығындар және өзге жиынтық кіріс туралы, меншікті капиталдағы өзгерістер туралы және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сонымен қатар қаржылық есептілікке ескертулерден, соның ішінде есеп саясатының негізгі қағидаларына қысқаша шолудан тұратын «Жолаушылар тасымалы» акционерлік қоғамының және оның еншілес ұйымдарының («Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікірімізше, есебіміздің «Ескертпесі бар пікір білдіру негізі» бөлімінде көрсетілген мәселелердің әсерін қоспағанда, қоса берілген шоғырландырылған қаржылық есептілік 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес 2022 ж. іші шоғырландырылған қаржылық нәтижелері мен шоғырландырылған ақша қаражатының қозғалысын барлық маңызды аспектілерде шынайы көрсетеді.

Ескертпесі бар пікір білдіру негізі

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар мен негізгі құралдар үшін төленген аванстардың баланстық құны тиісінше 253,172,853 мың теңгені және 41,646,291 мың теңгені құрайды. 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдардың және сәйкесінше негізгі құралдар үшін төленген аванстардың құнсыздану белгілері болды. Топ есепті күнге көрсетілген активтердің өтелетін құнына бағалау жүргізбеді, бұл «Активтердің құнсыздануы» ХҚЕС (IAS)36 талаптарына сәйкес келмейді. Біз бұл ХҚЕС (IAS) 36 талаптарына сәйкессіздіктің 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдардың, негізгі құралдар үшін төленген аванстардың және кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің баланстық құнына, сондай-ақ 2022 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші пайда мен шығындар және өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген пайдаға және шоғырландырылған қаржылық есептілікке тиісті ескертулерге әсерін анықтай алмадық. Сонымен қатар, 2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ пайдалану құндылығын бағалау жолымен негізгі құралдардың құнсыздануын тексерді, оның нәтижелері бойынша 43,471,246 мың теңге сомаға (негізгі құралдар құнының 18%) құнсыздану анықталды. 2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдардың баланстық құны 236,192,193 мың теңгені құрады. Топ бұл құнсыздануды шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетпеді және біздің пікіріміз бойынша, бұл бағалауда ХҚЕС (IAS) 36 талаптарынан бірқатар ауытқулар болды, тиісінше, біз ауытқулардың негізгі құралдарды пайдалану құндылығын бағалауға, Топтың 2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдарының, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің және өтелмеген шығынының баланстық құнына, 2021 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші құнсыздану бойынша шығынына, табыс салығы бойынша үнемдеуге және таза шығынына жиынтық әсерін жеткілікті дәлдікпен анықтай алмадық. Нәтижесінде, біз Топтың 2021 ж. іші шоғырландырылған қаржылық есептілігі туралы ескертпесі бар пікір білдірдік.

«Делойт» атауы «Делойт Туш Томацу Лимитед» (бұдан әрі — «ДТТЛ») құрамына кіретін және бірлесіп «Делойт» ұйымы» деп аталатын заңды тұлғалардың (олардың үлестес тұлғаларын қоса алғанда) біреуіне не кез келген санына жатады. «Делойт» халықаралық желісі «деп аталатын «ДТТЛ» компаниясы, «ДТТЛ» — ға қатысушы барлық фирмалар және олардың үлестес тұлғаларының әрқайсысы бір-бірінің атынан үшінші тұлғаларға қатысты міндеттемелер қабылдауға құқығы жоқ дербес және тәуелсіз заңды тұлғалар болып табылады. «ДТТЛ» компаниясы, сондай — ақ «ДТТЛ» әрбір қатысушы-фирмасы және әрбір үлестес тұлға бір-бірінің іс-әрекеттері мен олқылықтарына қатысты емес, тек өз іс-әрекеттері мен олқылықтарына қатысты жауапты болады. «ДТТЛ» компаниясы клиенттерге тікелей қызмет көрсетпейді. Толығырақ ақпаратты сайттан білуге болады www.deloitte.com/about.

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына («ХАС») сәйкес жүргіздік. Аталған стандарттарға сәйкес біздің жауапкершілігіміз есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде көрсетілген. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары бойынша кеңестің Кәсіби бухгалтерлердің әдеп кодексіне («Кодекс») сәйкес және Қазақстан Республикасында шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне қолданылатын әдеп талаптарына сәйкес Топқа қатысты тәуелсізбіз. Сонымен қатар, біз осы талаптарға және Кодекске сәйкес өзге де әдеп міндеттемелерін орындадық. Біздің пікірімізше, біз алған аудиторлық дәлелдемелер ескертпесі бар пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті әрі тиісті болып табылады.

Өзге ақпарат

Басшылық өзге ақпарат үшін жауапты. Өзге ақпарат жылдық есепте бар ақпаратты қамтиды, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен ол туралы біздің есебімізді қамтымайды. Болжалды түрде, жылдық есеп бізге осы аудитор есебі күнінен кейін ұсынылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің пікіріміз өзге ақпаратқа таралмайды және біз осы ақпаратқа қатысты қандай да болсын нысанда сенімділікті білдіретін қорытынды ұсынбаймыз.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудит жүргізуімізге байланысты міндетіміз – бізге ұсынылған кезде жоғарыда аталған өзге ақпаратпен танысу және өзге ақпарат пен жеке қаржылық есептілік немесе аудит барысында алынған біздің біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктің бар-жоқтығы және өзге ақпаратта басқа да ықтимал елеулі бұрмалаушылықтардың болуы туралы мәселені қарастыру болып табылады.

Егер жылдық есеппен танысқан кезде біз онда елеулі бұрмалаушылық бар деген қорытындыға келсек, біз ол туралы корпоративті басқару үшін жауапты тұлғаларды хабардар етуіміз тиіс.

Басшылықтың және корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалардың шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға және оның ХҚЕС сәйкес шынайы ұсынылуына, сонымен қатар басшылықтың пікірінше алаяқтық немесе қателесуден болатын айтарлықтай бұрмалаушылықтары болмайтын шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға қажет болатын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау барысында басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, қызмет үздіксіздігіне байланысты деректерді тиісті жағдайларда ашып көрсетуге және қызмет үздіксіздігі жорамалы негізінде есептілікті дайындауға жауапты, алайда басшылық Топты таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайларды, немесе оның тарату немесе қызметін тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауын бақылауға жауапты.

Біздің мақсатымыз ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептілікте елеулі бұрмалаушылықтардың жоқтығына орынды сенімділік алу және біздің пікірімізді қосатын аудиторлық есеп шығару болып табылады. Орынды сенімділік – сенімділіктің жоғары дәрежесі болып табылады, бірақ ол ХАС сәйкес жүргізілген аудит барысында елеулі бұрмалаушылықтар бар болған жағдайда олардың әрдайым анықталуының кепілдігі болып табылмайды.

Бұрмалаушылықтар ықылассыз әрекеттердің немесе қателесудің нәтижесінде туындауы мүмкін. Егер бұрмалаушылықтар пайдаланушылардың қаржылық есептілік негізінде қабылдайтын экономикалық шешімдеріне жекеше немесе бірлесіп әсер ете алса, елеулі бұрмалаушылықтар болып есептеледі.

ХАС сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдау қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби күмәншілдік сақтаймыз. Бұған қоса, біз келесілерді орындаймыз:

- ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болуы үшін жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдемелерді аламыз. Ықылассыз әрекеттер салдарынан елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелі қателесу салдарынан болатын елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелінен жоғары, себебі ықылассыз әрекеттерге сөз байласу, жалғандық, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап ұсыну немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту арқылы әрекеттер жасау кіруі мүмкін;
- жағдайларға сәйкес аудиторлық рәсімдер әзірлеу мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін зерделейміз, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі жайында пікір білдіру мақсатында емес;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің негізділігін және ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- басшылықтың қызмет үздіксіздігі жорамалын қолдануының заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдемелер негізінде – Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алатынына елеулі күдік тудырты алатын оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты елеулі белгісіздіктің бар немесе жоқ екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екені туралы тұжырымға келсек, біз аудиторлық есебімізде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі тиісті ақпарат ашуға назар аудартуымыз керек, немесе ақпарат тиісті түрде ашылмаған болса, пікірімізде ескертпе жасаймыз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық есебіміздің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, келешек оқиғалар немесе жағдайлар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің жалпы ұсынылуын, оның құрылымын және мазмұнын, соның ішінде ақпараттың ашылуын, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілікте оның негізі болатын операциялар мен оқиғалардың шынайы көрсетілуінің қамтамасыз етілуін бағалаймыз.
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін, Топ ішіндегі ұйымдардың қаржы ақпаратына немесе олардың қызметіне қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз Топтың аудитін басқару, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз өз аудиторлық пікірімізге толықтай жауапты болып қаламыз.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (мың теңгеде)

	Ескерту- лер	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	6	253,172,853	236,192,193
Материалдық емес активтер		379	682
Негізгі құралдар үшін төленген аванстар	7	41,646,291	1,098,839
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	8	131,646	1,588,599
Ұзақ мерзімді активтер жиыны		294,951,169	238,880,313
Қысқа мерзімді активтер			
Қорлар	9	4,294,706	3,086,700
Сауда дебиторлық берешек	10	2,974,712	1,553,056
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		343,517	342,159
Басқа да қысқа мерзімді активтер	11	3,897,860	3,455,541
Ақша қаражаты мен оның баламалары	12	8,075,825	5,258,013
Қысқа мерзімді активтер жиыны		19,586,620	13,695,469
Активтер жиыны		314,537,789	252,575,782
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Меншікті капитал			
Акционерлік (жарғылық) капитал	13	93,822,458	88,480,613
Жинақталған шығын		(5,766,367)	(9,508,898)
Меншікті капитал жиыны		88,056,091	78,971,715
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Ұзақ мерзімді қарыздар	14	29,919,878	30,490,386
Жалдау бойынша міндеттемелер	15	113,726,315	96,993,097
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	17	14,232,960	13,247,554
Қызметкерлерге сыйақы беру бойынша міндеттемелер	18	1,929,450	1,654,623
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		159,808,603	142,385,660
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Ұзақ мерзімді қарыздардың ағымдағы бөлігі	14	2,769,282	2,776,814
Жалдау міндеттемелерінің ағымдағы бөлігі	15	4,166,990	2,680,781
Алынған қаржылық көмек	16	36,791,819	-
Қызметкерлерге сыйақы беру бойынша міндеттемелердің ағымдағы бөлігі	17	366,333	531,079
Сауда кредиторлық берешек	19	13,596,534	14,679,298
Шарттар бойынша міндеттемелер	20	3,210,631	2,048,622
Қаржылық кепілдік шарттары бойынша міндеттемелер	21	79,347	3,387,193
Басқа салықтар мен міндетті төлемдер бойынша міндеттемелер		1,618,841	1,503,022
Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер	22	4,073,318	3,611,598
Қысқа мерзімді міндеттемелер жиыны		66,673,095	31,218,407
Міндеттемелер жиыны		226,481,698	173,604,067
Меншікті капитал мен міндеттемелердің жиыны		314,537,789	252,575,782

Топ басшылығының атынан:

Ж.Ж. Тайжанов
Басқарма төрағасы
(Бас директор)

2023 ж. 3 наурыз

А.Т. Әлмұратов
Бас директордың қаржы
жөніндегі орынбасары

Г.К. Қасенова
Бас бухгалтер- Бухгалтерлік есеп
департаментінің директоры

Төмендегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ПАЙДА МЕН ШЫҒЫНДАР ЖӘНЕ ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (мың теңгеде)

	Ескерту- лер	2022 ж.	2021 ж.
Түсім және өзге кірістер	23	95,553,751	63,264,263
Өзіндік құн	24	(111,869,924)	(87,408,459)
Мемлекеттік субсидиялар	25	26,931,254	28,303,027
Жалпы пайда		10,615,081	4,158,831
Әкімшілік шығыстар	26	(6,641,158)	(9,785,146)
Күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервті есептеу мен қаржылық және қаржылық емес активтердің құнсыздануы		(1,642,574)	(432,120)
Қаржылық кепілдіктердің әділ құнын өзгерту	21	3,470,205	-
Қаржылық шығыстар	27	(4,374,306)	(4,136,911)
Қаржылық кірістер	27	490,719	735,213
Бағамдық айырмадан шығын		(355,654)	(106,852)
Басқа кірістер, нетто		635,071	375,095
Салық салуға дейінгі пайда/(шығын)		2,197,384	
Табыс салығы бойынша (шығыстар)/үнемдеу	17	(318,527)	573,555
Жыл ішіндегі пайда/(шығын)		1,878,857	(8,618,335)
Табыс салығын шегергендегі өзге жиынтық кіріс/(шығын):			
Кейіннен пайда немесе шығын құрамына қайта жіктеуге жатпайтын өзге жиынтық кіріс/(шығын):			
Қызметкерлерге төлемдері белгіленген сыйақылар бойынша міндеттемелерді қайта бағалау	18	164,831	(84,455)
Жыл іші жиынтық кіріс/(шығын) жиыны		2,043,688	(8,702,790)

Топ басшылығының атынан:

Ж.Ж. Тайжанов
Басқарма төрағасы
(Бас директор)

А.Т. Әлмұратов
Бас директордың қаржы
жөніндегі орынбасары

Г.К. Қасенова
Бас бухгалтер- Бухгалтерлік есеп
департаментінің директоры

2023 ж. 3 наурыз

Төмендегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
(мың теңгеде)**

	Ескерту- лер	2022 ж.	2021 ж.
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы:			
Салық салуға дейінгі пайда/(шығын)		2,197,384	(9,191,890)
Түзетулер:			
Тозу және амортизация	24, 26	10,462,251	9,775,912
Қаржылық шығыстар	27	4,374,306	4,136,911
Қаржылық кірістер	27	(410,479)	(735,213)
Қаржылық кепілдіктердің әділ құнының өзгеруі	21	(3,470,205)	-
Қызметкерлерге сыйақы бойынша шығыстар		-	358,453
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резервті есептеу		-	174,257
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығуынан пайда		(24,181)	(26,617)
Өтелетін қосылған құн салығы бойынша резерв	8	1,443,498	-
Күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтерді есептеу мен қаржылық және қаржылық емес активтердің құнсыздануы		61,383	431,923
Сот талаптары бойынша резервті (қалпына келтіру)/есептеу		(195,455)	528,363
Бағамдық айырмадан шығын		355,654	106,852
Келтірілген шығынды өтеуден түскен кіріс		-	(322,537)
Айналым капиталындағы және баланстың басқа баптарындағы өзгерістерге дейінгі ақша қаражаты		14,713,916	5,236,414
Қорлардың өзгеруі		(980,210)	449,905
Сауда дебиторлық берешектің өзгеруі		(1,207,754)	(843,083)
Басқа қысқа мерзімді активтердің өзгеруі		(331,484)	2,442,221
Басқа ұзақ мерзімді активтердің өзгеруі		58,204	346,065
Сауда кредиторлық берешектің өзгеруі		(1,490,529)	(1,765,551)
Қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттемелердің өзгеруі		755,785	(279,606)
Басқа салықтар мен міндетті төлемдер бойынша міндеттемелердің өзгеруі		239,075	865,285
Басқа қысқа мерзімді міндеттемелердің өзгеруі		1,338,311	339,186
Операциялық қызметтен алынған ақша қаражаты		13,095,314	6,790,836
Төленген пайыздар	14, 15	(1,970,973)	(2,719,210)
Алынған пайыздар		310,870	-
Келтірілген зиянды өтеуден түскен кіріс		127,704	-
Төленген табыс салығы		-	(34,000)
Операциялық қызметтен алынған таза ақша қаражаты		11,562,915	4,037,626
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы:			
Негізгі құралдарды сатып алу және негізгі құралдар үшін төленген аванстар		(45,035,458)	(2,983,989)
Негізгі құралдар үшін бұрын берілген аванстарды қайтару		-	483,564
Қаржылық көмек алу	16	40,000,000	-
Негізгі құралдардың шығуынан түскен түсім		27,263	9,671
Алынған пайыздар		-	369,039
Қаржылық көмек беру	30	(281,066)	(161,824)
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша қаражаты		(5,289,261)	(2,283,539)

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (ЖАЛҒАСЫ)
(мың теңгеде)**

	Ескерту- лер	2022 ж.	2021 ж.
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы :			
Қарыздарды өтеу	14	(2,611,578)	(2,611,577)
Қаржылық жалдау бойынша төлемдер	15	(857,454)	-
Алынған қаржылық көмекті өтеу (cash pool)	30	-	(177,025)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша қаражаты		(3,469,032)	(2,788,602)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза азаюы		2,804,622	(1,034,515)
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	12	5,258,013	6,363,941
Шетел валютасы бағамының өзгеруінің шетел валютасындағы ақша қаражатының қалдықтарына әсері		14,932	(72,872)
Ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша күтілетін кредиттік шығындар	12	(1,742)	1,459
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	12	8,075,825	5,258,013
Ақшалай емес операциялар			
Қаржылық кепілдіктердің әділ құнының өзгеруі	21	3,470,205	-
Қаржылық көмекті дисконттау әсері	16	(2,662,086)	-
ҚҚС-ты шегергендегі жалдау бойынша негізгі құралдардың түсімі	15	18,758,116	30,982,143

Топ басшылығының атынан:

Ж.Ж. Тайжанов
Басқарма төрағасы
(Бас директор)

2023 ж. 3 наурыз

А.Т. Әлмұратов
Бас директордың қаржы
жөніндегі орынбасары

Г.К. Қасенова
Бас бухгалтер- Бухгалтерлік есеп
департаментінің директоры

Төмендегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
(мың теңгеде)**

	Ескер- тулер	Акционерлік (жарғылық) капитал	Жинақталған шығын	Капитал жиыны
2021 ж. 1 қаңтарға		88,480,613	(806,108)	87,674,505
Жыл ішіндегі шығын		-	(8,618,335)	(8,618,335)
Жыл ішіндегі өзге жиынтық шығын		-	(84,455)	(84,455)
Жыл ішіндегі жиынтық шығын жиыны		-	(8,702,790)	(8,702,790)
2021 ж. 31 желтоқсанға		88,480,613	(9,508,898)	78,971,715
2022 ж. 1 қаңтарға		88,480,613	(9,508,898)	78,971,715
Жыл ішіндегі пайда		-	1,878,857	1,878,857
Жыл ішіндегі өзге жиынтық кіріс		-	164,831	164,831
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс жиыны		-	2,043,688	2,043,688
Жарғылық капиталға жарна	13	5,341,845	-	5,341,845
Қаржылық көмекті дисконттау әсері	16	-	2,662,086	2,662,086
Жер учаскелерін пайдалану құқығының құнын түзету әсері		-	(963,243)	(963,243)
2022 ж. 31 желтоқсанға		93,822,458	(5,766,367)	88,056,091

Топ басшылығының атынан:

Ж.Ж. Тайжанов
Басқарма төрағасы
(Бас директор)

А.Т. Әлмұратов
Бас директордың қаржы
жөніндегі орынбасары

Г.К. Қасенова
Бас бухгалтер- Бухгалтерлік есеп
департаментінің директоры

2023 ж. 3 наурыз

Төмендегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТУЛЕР (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Жолаушылар тасымалы» АҚ (бұдан әрі – «Компания») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1997 ж. 31 қаңтардағы №129 қаулысына сәйкес оны «Қазақстан темір жолы» республикалық мемлекеттік кәсіпорнының құрамынан бөлу арқылы 1998 жылы құрылды. «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамын қалыптастыру және оның қызметін ұйымдастыру мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2002 ж. 27 сәуірдегі №479 қаулысымен «Жолаушылар тасымалы» еншілес мемлекеттік кәсіпорны ашық үлгідегі акционерлік қоғам болып қайта құрылды (мемлекеттік тіркеу 2002 жылы 21 мамырда жүргізілді).

Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Ұлттық теміржол компаниясы мен ұлттық тасымалдаушылардың кейбір мәселелері туралы» 2004 ж. 25 желтоқсандағы №1389 қаулысымен Компанияға Ұлттық тасымалдаушы мәртебесі берілді.

Топ ауданаралық, облысаралық және халықаралық қатынастарда жолаушыларды, пошта жөнелтілімдерін, багажды және жүк-багажды теміржолмен тасымалдауды жүзеге асырады.

Компанияның 5 филиалы бар: «Батыс», «Солтүстік», «Оңтүстік», «Экспресс» және «Жолаушылар тасымалы» АҚ-«Қала маңындағы тасымал».

Шоғырландырылған қаржылық есептілік 31-ескертуде санамаланған Компанияның және оның толық бақыланатын еншілес кәсіпорындары қызметінің нәтижелерін қамтиды (бұдан әрі бірлесіп «Топ» деп аталады)

Компанияның жалғыз акционері «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «ҚТЖ» ҰК) АҚ немесе «Акционер») болып табылады. Мемлекет атынан «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ Компанияның соңғы акционері болып табылады. Байланысты тараптармен операциялар туралы егжей-тегжейлі ақпарат 30-ескертуде келтірілген.

Қазіргі уақытта теміржол жұмысының тиімділігін арттыру, «Жолаушылар тасымалы» АҚ негізгі құралдарын жаңарту және көрсететін қызметтерінің сапасын арттыру мақсатында Инфрақұрылымды дамытудың 2020-2025 жж. арналған «Нұрлы жол» мемлекеттік бағдарламасы, «ҚТЖ» ҰК) АҚ-тың 2029 ж. дейінгі Даму стратегиясы, «ҚТЖ» ҰК) АҚ компаниялар тобы қызметінің тиімділігін арттыру бағдарламасы іске асырылуда.

Жолаушылар тасымалын дамыту шеңберінде мынадай негізгі міндеттерді орындау жоспарлануда:

- тарифтік реттеуді жетілдіру;
- топтың оңтайлы бизнес-моделін және активтерінің мақсатты құрылымын қалыптастыру;
- инвестициялық саясат және жолаушылар жылжымалы құрамын жаңарту;
- жүктер мен жолаушыларды тасымалдау бойынша сапалы, қауіпсіз және қолжетімді қызметтер көрсету есебінен клиенттердің қанағаттануын арттыру;
- тасымалдау процесінің қауіпсіздігін басқару жүйесін жетілдіру;
- жарақаттанудың нөлдік деңгейіне жетуге бағытталған іс-шаралар жоспарын іске асыру;
- корпоративтік басқаруды жетілдіру;
- әлеуметтік тұрақтылықты арттыру және кадрлық әлеуетті дамыту;
- экологиялық тұрақтылық.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

«Жекешелендірудің 2016-2020 жж. арналған кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 ж. 30 желтоқсандағы №1141 қаулысына сәйкес (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 ж. 7 тамыздағы №504 қаулысымен енгізілген өзгерістерді ескере отырып) Топ бәсекелес ортаға берілуге жатады. Бұл ретте, Акционердің 2017 ж. 28 қарашадағы шешімі бойынша Топ Акционер құрамында, атап айтқанда IPO-ға жоспарланған шығу аясында жекешелендіруге жатады.

Компанияның тіркелген кеңсесінің мекенжайы: Астана қаласы, Есіл ауданы, Қонаев көшесі, 6.

Топ қызметкерлерінің 2022 және 2021 жж. іші орташа тізімдік саны тиісінше 10,642 және 10,766 адамды құрады.

Тарифтік саясат

Жолаушыларды облысаралық және халықаралық тасымалдау тарифтері

Компания жолаушыларды теміржол көлігімен тасымалдау қызметтерін көрсетеді. Теміржол жолаушылар тарифтері-бұл жолаушыларды, багажды және жүк-багажды тасымалдау үшін белгіленген төлем және алым. Тарифтердің осы базалық мөлшерлемелері Қазақстан Республикасы Министрлер Кабинетінің 1995 ж. 24 ақпандағы «Жолаушыларды, багажды және жүк-багажды темір жол көлігімен тасымалдау тарифтері туралы» №203 қаулысының негізінде 1995 ж. 1 наурызынан бастап енгізілді.

Қазақстан Республикасының «Теміржол көлігі туралы» 2001 ж. 8 желтоқсандағы №266 Заңына сәйкес уәкілетті орган атынан Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі әлеуметтік маңызы бар облысаралық қатынастар бойынша жолаушыларды тасымалдау қызметтеріне бағалардың (тарифтердің) шекті деңгейлерін белгілейді.

2014 жылдан бастап компания Talgo вагондарынан құрастырылған жүрдек жолаушылар пойыздарымен теміржол көлігімен жолаушыларды экспресс-тасымалдау қызметін көрсетеді. Мемлекеттік бюджеттен субсидияланбайтын жүрдек пойыздарда жолаушыларды тасымалдау үшін жол жүру құжатының құнын уәкілетті орган реттемейді және сұраныс пен ұсыныстың нарықтық тетігі негізінде еркін қалыптастырылады, яғни тарифтер билеттерді сатып алу мерзіміне және тасымалдауға деген сұранысқа байланысты қалыптастырылады. Халықтың тасымалдауларға сұранысы жоғары болған кезде жол жүру құнын түзету тұрақты негізде жүргізіледі.

Тарифтер Швейцарлық франкпен есептеледі. Швейцария франкінің республикаішілік қатынастағы бағамы №203 қаулыға (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2003 ж. 17 наурыздағы №258 қаулысы) енгізілген өзгерістерге сәйкес 103.05 теңге деңгейінде (Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің 2002 ж. 1 қазандағы ресми бағамы) тіркелген. Мемлекетаралық қатынаста тариф валютасын теңгеге қайта есептеу ай сайын алдыңғы айдың соңғы жұмыс күні Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің айдың басында белгіленетін қолданыстағы ресми бағамы бойынша жүргізіледі.

Мемлекетаралық жолаушылар тарифінің базалық тарифтік мөлшерлемелеріне қолданылатын индекстеу коэффициенті жол жүру құжаты құнының деңгейін реттеу құралы болып табылады. Облысаралық қатынастағы пойыздарда жолаушыларды тасымалдау үшін жол жүру құжатының құнын Қазақстан Республикасының Инвестициялар және даму министрлігі (бұдан әрі – ҚР ИДМ) реттейді.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

«Теміржол көлігі туралы» Қазақстан Республикасы заңының 12-бабы 2-тармағына және ҚР ИДМ Көлік комитеті мен тасымалдаушылар арасында жасалған әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша жолаушыларды тасымалдауды жүзеге асыруға байланысты тасымалдаушының шығыстарын ұзақ мерзімді субсидиялау туралы шарттардың (бұдан әрі - «Шарт») талаптарына сәйкес Компания бағалардың (тарифтердің) шекті деңгейін арттыруды ҚР ИДМ-мен келіседі. Осыған байланысты Компания 2022 ж. 1 шілдеден бастап әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша қатынайтын барлық жолаушылар пойыздарына жолаушыларды тасымалдау бойынша бағалардың (тарифтердің) шекті деңгейін 7%-ға индексация жүргізді.

Сонымен қатар Компания әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша қатынайтын барлық жолаушылар пойыздарына, соның ішінде аталған пойызға ҚР ИДМ келісу бойынша 2022 ж. 1 шілдеден бастап динамикалық тарифтік басқару қайта іске қосылды, оған сәйкес жол жүру құны сұраныс пен сатып алу кезеңіне байланысты -25%-дан +25%-ға дейін автоматты түрде реттеледі.

Пошта, өзге де және багаж вагондарының жол жүру тарифтері

Өзге және багаж вагондарының жүрген жолы дегеніміз бөгде ұйымдардың жүгі немесе поштасы бар вагондарды Компанияға тиесілі жылжымалы құрамға тіркеу дегенді білдіреді. Компания басқа және жүк вагондарының жүру тарифтерін, олар реттелуге жатпайтындықтан белгілейді. Өзге де багаж вагондарының жүрісіне арналған тарифтер компания Басқармасының 2016 ж. 23 желтоқсандағы №02/32 ішкі хаттамасымен белгіленген. Бекітілген тарифтер жүрдек, жолаушылар және жүк-жолаушылар пойыздары құрамындағы вагондардың жүрген жолына қолданылады.

2. АҒЫМДАҒЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙ

Операциялық орта

Дамушы елдердің нарықтары, соның ішінде Қазақстан нарығы, дамыған нарықтардың тәуекелдерінен өзгеше экономикалық, саяси, әлеуметтік, соттық және заңнамалық тәуекелдерге ұшырайды. Қазақстанда бизнес жүргізуді реттейтін заңдар мен нормативтік актілер тез өзгеріп, еркін талқылануы мүмкін. Қазақстанның келешек даму бағыты едәуір дәрежеде мемлекеттің салық және кредиттік-ақша саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ елдегі саяси жағдайға байланысты.

Қазақстан Республикасы мұнай мен газдың үлкен көлемін өндіріп, экспортқа шығаратынына байланысты Қазақстан Республикасының экономикасы мұнай мен газдың әлемдік бағасының өзгерістеріне ерекше сезімтал. Сондай-ақ экономиканың жағдайына ірі инфрақұрылымдық жобаларға және елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына арналған түрлі бағдарламаларына мемлекеттік шығыстар да елеулі әсер етеді.

2022 ж. басында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы қақтығыс күшейе түсті. Нәтижесінде бірқатар елдер Ресей Федерациясы мен Беларуське қарсы экономикалық санкциялар енгізді, соның ішінде жаңа инвестицияларға тыйым салу және орасан зор қаржы институттары мен бірқатар мемлекеттік кәсіпорындарды оқшаулау шаралары қабылданды.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

2022 ж. Brent маркалы мұнайдың орташа бағасы барреліне 101.8 долларды құрады (2021: барреліне 68.63 доллар). 2022 ж. қорытындысы бойынша алдын ала бағалауға сәйкес, Қазақстан Республикасының жалпы ішкі өнімінің («ЖІӨ») өсімі жылдық мәнде 3.1% құрады. 2022 ж. елдегі инфляция жеделдеп, жылдық есептеуде 20.3% құрады (2021 ж.: жылдық есептеуде 8.4%).

2022 ж. ішінде сыртқы факторлардың Қазақстан экономикасына теріс әсерін төмендету мақсатында Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі («ҚРҰБ») базалық мөлшерлемені +/- 1.0 т.т. дәлізбен жылдық 10.25%-дан 16.75%-ға дейін көтерді, сондай-ақ 2022 ж. бірінші жартысында шетел валюталарына қатысты теңгенің айырбас бағамын қолдау үшін валюта нарығында интервенциялар жүзеге асырылды. Алайда геосаяси тәуекелдердің болашақта өзгеруіне және олардың Қазақстан экономикасына әсеріне қатысты белгісіздік бар.

2022 ж. қаңтар айының басында Қазақстан Республикасында жаппай наразылықтар басталып, тәртіпсіздіктерге ұласты. 2022 ж. 5 қаңтардан 19 қаңтарға дейін Қазақстан Республикасы аумағында төтенше жағдай режимі енгізілді. Жаппай наразылықтар мерзімінде Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында интернетке қолжетімділік шектелді, банктердің жұмысы тоқтатылды, қор нарығында операциялар, тауар биржаларында сауда-саттық жүргізілмеді, әуе қатынасы тоқтатылды. 2022 ж. 5 қаңтардан бастап теміржол жолдарының жабылуына байланысты кейбір станцияларда 23 жолаушылар пойызының қозғалысы тоқтатылды. 2022 ж. 11 қаңтардан бастап Компания жолаушылар тасымалдарының тұрақтылығын толығымен қамтамасыз етті. 2022 ж. 15 қаңтарға қарай Қазақстан Республикасындағы жағдай тұрақтанды және билік органдарының бақылауына алынды. Үкімет саяси және әлеуметтік-экономикалық жағдайларды тұрақтандыруға бағыт алды.

Бұл оқиғалар Топтың операциялық қызметіне және оның ішкі бақылауларына айтарлықтай әсер еткен жоқ.

Топ уәкілетті органның келісімі бойынша Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігімен төтенше жағдай кезеңінде (2022 ж. 5 қаңтардан 19 қаңтарға дейін) барлық тоқтатылған және жүретін жолаушылар пойыздарына пайдаланылмаған жол жүру құжаттары (билеттері) үшін ақшалай қаражатты ұстап қалусыз толық көлемде төлеу туралы шешім қабылдады.

2022 ж. 19 қаңтардағы жағдай бойынша жедел деректерге сәйкес Компанияның билет кассалары арқылы және наразылық тәртібімен жолаушылардың өтініші бойынша жалпы сомасы 413,093 мың теңгеге 102,085 жол жүру құжаттары (билеттері) қайтарылды.

2022 ж. 24 қаңтарда «Самұрық-Қазына» ҰАҚ» АҚ Акционер мен оның еншілес ұйымдары қызметінің барлық бағыттарын, оның ішінде Топты реформалау мәселелері бойынша Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмаларын орындау үшін әзірленген іс – шаралар жоспарын (бұдан әрі – «Жоспар») бекітті. Жоспарда кадр саясатындағы, сатып алу жүйесіндегі өзгерістер, акционердің және портфельдік компаниялардың корпоративтік әлеуметтік жауапкершілігін арттыру, бизнесті қолдау, комплаенс қызметінің жұмыс процестерін жетілдіру жөніндегі бастамалар, дивидендтік және инвестициялық саясаттағы жаңа тәсілдер, активтерді жекешелендіру және адами капиталды дамыту жөніндегі жүйелі шаралар көрсетілген. Акционер жоспарды жүзеге асыруды жалғастыруда.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

2020 ж. басында әлемде жаңа коронавирус індеті (COVID-19) жылдам тарала бастады, осыған орай Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДСҰ) 2020 ж. наурызда пандемияның басталғанын жариялады. Көптеген елдердің COVID-19 таралуын тежеу үшін қолданатын шаралары көптеген компаниялар үшін елеулі операциялық қиындықтар тудырады және әлемдік қаржы нарықтарына айтарлықтай әсер етеді. Жағдай тез дамып келе жатқандықтан, COVID-19 экономиканың әртүрлі салаларындағы көптеген компаниялардың қызметіне айтарлықтай әсер етуі мүмкін, оның ішінде өндірісті тоқтата тұру немесе жабу, жеткізу тізбегінің бұзылуы, қызметкерлердің карантині, сұраныстың төмендеуі және қаржыландыру қиындықтары. Сонымен қатар, Топ жаһандық экономикаға және негізгі қаржы нарықтарына теріс әсер ету нәтижесінде COVID-19-ның одан да үлкен әсеріне тап болды.

2020 ж. ішінде, наурыз айынан бастап карантин режимінің енгізілуіне байланысты халықаралық жолаушылар тасымалы тоқтатылды, сондай-ақ елдегі эпидемиологиялық жағдай өзгерген сайын біртіндеп жаңартылып, тоқтатылған мемлекетішілік жолаушылар мен қала маңындағы тасымалдардың едәуір бөлігі тоқтатылды. 2021 ж. Компания республикаішілік және қала маңындағы қатынастарда жолаушылар пойыздарының бағытын қалпына келтірді. 2022 ж. мемлекетаралық қатынаста жолаушылар пойыздарының жүруін кезең-кезеңімен қалпына келтіру жүргізілуде, алайда халықаралық және транзиттік жолаушылар пойыздарының жүруіне әлі де шектеу бар.

Пойыздардың қозғалысы 2020 ж. бастап тоқтатылғанына қарамастан, 2020-2022 жж. ішінде мемлекет қаржыландыру жоспарына сәйкес жолаушылар тасымалын субсидиялауды жалғастырды. Сонымен қатар, 2020 ж. әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша жолаушыларды тасымалдауды жүзеге асыруға байланысты тасымалдаушының шығыстарын ұзақ мерзімді субсидиялау қағидаларына өзгерістер енгізілді, атап айтқанда, субсидияланатын шығыстардың тізбесі жолаушылар және қала маңындағы пойыздарды мәжбүрлеп тоқтата тұру кезінде төтенше жағдай режимінің және (немесе) форс-мажорлық мән-жайлардың қолданылу кезеңінде жалақы және әлеуметтік аударымдар бойынша шығыстармен толықтырылды.

Экономикалық жағдайдағы өзгерістердің болашақ қызмет нәтижелеріне және Топтың қаржылық жағдайына әсері айтарлықтай болуы мүмкін. Әсер етудің маңыздылығы COVID-19 Топтың операцияларына коронавирустың әлемдік және қазақстандық экономикаға әсер ету ұзақтығы мен таралу ауқымына байланысты.

Топ басшылығы экономикалық жағдайдағы ағымдағы өзгерістерді бақылайды және жақын болашақта Топтың тұрақтылығы мен бизнесін дамыту үшін қажет деп санайтын шараларды қабылдайды. Алайда, қазіргі уақытта экономикалық жағдайдағы өзгерістердің болашақ қызмет нәтижелеріне және Топтың қаржылық жағдайына әсерін анықтау қиын.

3. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУДЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

Сәйкестік туралы мәлімдеме

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі ХҚЕС сәйкес дайындалды.

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

Құнды анықтау негізі

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі төменде түсіндірілгендей, қайта бағалаудың бағалау құнын немесе есепті күнгі әділ құн бойынша ескерілетін кейбір қаржы құралдарын қоспағанда, тарихи құн қағидаты негізінде дайындалды.

Әділ құн бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында әдеттегі мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын немесе міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны білдіреді, ол баға тікелей бақыланатын немесе бағалаудың басқа әдістемесін пайдалана отырып, есептеу жолымен алынуы мүмкін. Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалау кезінде, егер нарыққа қатысушылар бағалау күніне активтің немесе міндеттеменің бағасын қалыптастыру кезінде сипаттамаларды ескеретін болса, Топ активтің немесе міндеттеменің осындай сипаттамаларын ескереді.

Шоғырландыру қағидаты

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және оның 31-ескертуде көрсетілген еншілес ұйымдарының қаржылық есептілігін қамтиды. Топ компанияларының арасында жүргізілген операциялар бойынша барлық операциялар, сальдо және іске асырылмаған кірістер мен шығындар шоғырландыру кезінде алып тасталады.

Үздіксіз қызмет қағидаты

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі қызметтің үздіксіздігі туралы жорамал негізінде жасалды. Бұл жақын болашақта оның әдеттегі шаруашылық қызметі барысында активтерді сатуды және міндеттемелерді өтеуді көздейді. 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қысқа мерзімді міндеттемелер қысқа мерзімді активтерден 47,086,475 мың теңгеге (2021 ж. 31 желтоқсан: 17,522,938 мың теңге) асып түсті, ал жинақталған шығын 5,766,367 мың теңгені (2021 ж. 31 желтоқсан: 9,508,898 мың теңге) құрады. 2022 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде пайда 1,878,857 мың теңгені құрады (2021 ж.: шығын 8,618,335 мың теңгені құраған), бұл ретте операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза түсімі 11,562,915 мың теңгені құрады (2021 ж.: 4,037,626 мың теңге). 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қысқа мерзімді міндеттемелер негізінен алынған қаржылық көмекпен, сауда кредиторлық берешекпен, ұзақ мерзімді қарыздар мен жалдау бойынша қысқа мерзімді бөлікпен ұсынылған. Осы міндеттемелерді өтеу операциялық ағындар есебінен және қажет болған жағдайда ақша пулының қаражаты есебінен жоспарланады (30-ескерту). 2021 ж. салыстырғанда Топтың ағымдағы есепті кезең іші операциялық қызметі елдегі эпидемиологиялық жағдайдың жақсаруына, оның ішінде: төтенше жағдайдың, карантиндік режимнің және шектеу шараларының күшін жоюға (2-ескерту) және мемлекетшілік қатынас маршруттары бойынша пойыздардың қозғалысын қалпына келтіруге байланысты халықтың мобильділігінің артуы салдарынан жақсарды.

Сонымен бірге, 2022 ж. іші халықаралық және транзиттік жолаушылар пойыздарына шектеулер қойылды, соның нәтижесінде Топ пандемияға дейінгі операциялық көрсеткіштерге қол жеткізе алмады. 2022 ж. 11 сәуірден бастап Қазақстан Республикасының Ресей Федерациясымен, Қырғызстанмен және Өзбекстанмен құрлықтағы шекаралары ашылды, нәтижесінде халықаралық және транзиттік жолаушылар тасымалының біртіндеп қалпына келуі басталды, бұл Топтың операциялық қызметі мен операциялық қызметтен ақша ағындарына оң әсер етеді.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың ағымдағы қаржылық жағдайын, жоспарларын және қабылдайтын шараларын, сондай-ақ Топтың өз қызметін жалғастыру қабілетіне әсер ететін өзге де факторларды назарға алды. Компания ұлттық тасымалдаушы болып табылады және қазақстандық жолаушылар тасымалы нарығында үстем жағдайға ие.

Акционер 2029 ж. дейінгі ұзақ мерзімді даму стратегиясын бекітті. Бұл құжат тиімділікті арттыру, транзиттік тасымалдарды дамыту және жекешелендірудің мемлекеттік бағдарламасына сәйкес корпоративтік портфель құрылымын оңтайландыру, Топтың қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету, клиенттердің қанағаттанушылығын арттыру, пойыздар қозғалысының қауіпсіздігіне кепілдік беру, сондай-ақ Топтың тұрақты дамуын қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты жалғастыруды көздейді. Осы стратегияға сәйкес, 2021 ж. желтоқсанында Топ 2029 ж. дейінгі жұмыстың стратегиялық бағыттарын анықтайтын дамудың ұзақ мерзімді бас тұжырымдамасын бекітті. Осы тұжырымдама шеңберінде Топ топтың тиімділігі мен рентабельділігін арттыру бойынша жұмысты бастады, оның ішінде адалдық бағдарламасын әзірлеу, интермодальды жолаушылар тасымалын әзірлеу, оларды енгізу 2023 ж. жоспарланып отыр. 2022 ж. желтоқсанда bilet.railways.kz сайтында пойыздан пойызға ауысып отыру сервисі «Ауысып отыру арқылы жол жүру» жобасы іске асырылды және қызмет етуде. 2023 ж. 2-тоқсанда пойыздан автобусқа ауысу сервисін енгізу жоспарлануда. Басшылық клиентке бағдарланған бұл бағыттар Топқа кірісті арттыруға мүмкіндік береді деп күтеді. Сонымен қатар, 2021 ж. Топ коммерциялық маршруттарда динамикалық тарифті енгізді, бұл Топқа жолаушылар тасымалы нарығындағы өзгерістерге баға белгілеу тұрғысынан уақтылы жауап беруге мүмкіндік береді.

Басшылық жолаушылар тасымалының тиімділігін арттыру бойынша бірқатар іс-шараларды анықтады, соның ішінде вагондарды жөндеу және техникалық қызмет көрсету тиімділігін арттыру және шығындарды оңтайландыру. Бұдан басқа, Топ басшылығы уәкілетті органға жолаушылар тасымалын субсидиялау тетігін өзектендіру, коммерциялық жолаушылар тасымалының тарифін белгілеу, сондай-ақ инвестициялық бағдарламаларды қаржыландыру бойынша ұсыныстармен жүгінді.

2017 ж. Компания Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігімен әлеуметтік маңызы бар бағыттарға 20 жылға (2017-2036 жж.) ұзақ мерзімді келісім жасасты. 2022 ж. 1 шілдеден бастап облысаралық қатынастағы барлық әлеуметтік маңызы бар маршруттарға жолаушыларды тасымалдау бойынша бағалардың (тарифтердің) шекті деңгейін индекстеу 7%-ға көтеруге белгіленген (2021 ж.: 7%). 2021 ж. тасымалдау көлемінің азаюына байланысты мемлекет қосымша қолдау шаралары ретінде Тасымалдаушының әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша жолаушылар тасымалын жүзеге асыруға байланысты шығыстарын ұзақ мерзімді субсидиялау қағидаларына өзгерістер енгізді, оған сәйкес мемлекет төтенше жағдай режимі және (немесе) жолаушылар және қала маңындағы пойыздарды мәжбүрлі тоқтата тұру кезіндегі форс-мажорлық жағдайлар кезінде жалақы және әлеуметтік аударымдар бойынша шығыстарды қосымша субсидиялайды. Басшылық субсидия түрінде мемлекет тарапынан одан әрі қолдауды күтуде. Желтоқсан айының соңында 2023 ж. арналған әлеуметтік маңызы бар бағыттар бойынша теміржол жолаушылар тасымалын субсидиялау бағдарламалары бойынша қаржыландыру жоспарлары бекітілді. Сонымен қатар, Компания Акционері жақын болашақта Топтың қызметіне қаржылық және операциялық қолдау көрсетуді жалғастыратынын растады.

Басшылық Топ жақын болашақта өз қызметін жалғастыра алады деп есептейді.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

Функционалды валюта және ұсыну валютасы

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі Қазақстандық теңгеде (бұдан әрі – «теңге») ұсынылды.

Теңге Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде толық айырбасталатын валюта болып табылмайды. Топтың функционалдық валютасынан ерекшеленетін валюталардағы (шетел валюталарындағы) операциялар Қазақстан қор биржасы («ҚҚБ») белгілеген операцияны жасау күнгі нарықтық бағам бойынша ескеріледі. ҚҚБ сессиясында сауда-саттық жүргізілмеген шетел валюталары бойынша валюта айырбастау бағамдарын Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Reuters ақпараттық агенттігінің арналары бойынша алынған баға белгіленімдеріне сәйкес АҚШ долларына кросс-бағамдарды пайдалана отырып есептейді.

Шетел валюталарында көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелер есепті күнгі бағам бойынша кәсіпорынның функционалдық валютасына қайта есептеледі. Операция жасалған күннен кейін айырбастау бағамдарының өзгеруі нәтижесінде туындайтын барлық бағамдық айырмашылықтар пайдалар мен шығындарда көрсетіледі. Әділ құн бойынша көрсетілген, шетел валюталарында көрсетілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер әділ құнды айқындау күніне қолданылатын бағам бойынша теңгемен қайта есептеледі. Тарихи құны бойынша шетел валютасында көрсетілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер қайта есептелмейді.

Келесі кестеде Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің валюта бағамына сәйкес шетел валютасының теңгеге айырбастау бағамдары көрсетілген:

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021ж. 31 желтоқсан	2022 ж. орташа өлшемді бағам	2021 ж. орташа өлшемді бағам
Еуро	492.86	489.10	484.22	504.04
Швейцариялық франк	501.19	473.15	482.60	466.21
АҚШ доллары	462.65	431.80	460.48	426.03
Ресей рублі	6.43	5.76	6.96	5.78

Ағымдағы жылға қатысты күшіне енген жаңа және түзетілген ХҚЕС стандарттары.

Стандарттарға бірқатар өзгерістер, сондай-ақ Қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздерінің жаңа редакциясы 2022 ж. 1 қаңтардан бастап күшіне енді:

- ХҚЕС (IFRS) 3 «Тұжырымдамалық негіздерге» сілтемелер» түзетулері;
- ХҚЕС (IAS) 16 «Негізгі құралдар – басшылықтың ниетіне сәйкес негізгі құралдарды пайдаланғанға дейін өндірілген өнімді сатудан түсетін түсімдер» түзетулері;
- ХҚЕС (IAS) 37 «Ауыртпалықты шарттар – шартты орындауға арналған шығындар» түзетулері;
- «ХҚЕС жыл сайынғы жақсартулар, 2018-2020 жж. кезеңі» ХҚЕС (IFRS) 1 «Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын бірінші рет қолдану», ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары», ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалдау» және ХҚЕС (IAS) 41 «Ауыл шаруашылығы» түзетулері.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген жаңа немесе қайта қаралған стандарттар

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіту күніне Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енген мынадай жаңа және қайта қаралған ХҚЕС қолданбады:

Стандарт және түсіндірме атауы	Бұрын басталмаған жылдық есепті кезеңдерге қолданылады
ХҚЕС (IFRS) 17 (ХҚЕС (IFRS) 2020 ж. 17 маусымдағы және 2021 ж. желтоқсандағы түзетулерді қоса алғанда) «Сақтандыру шарттары»	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 (түзетулер) «Инвестор мен оның қауымдастырылған ұйымы арасында немесе бірлескен кәсіпорын шеңберінде активтерді сату немесе беру»	Күнін ХҚЕСК анықтайды
ХҚЕС (IAS) 1 «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу» түзетулері	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 1 және «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашу» ХҚЕС (IFRS) бойынша №2 практикалық ұсынымдарға түзетулер	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 8 «Бағалау мәндерін анықтау» түзетулері	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 12 «Табыс салығы» - бір операциядан туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты» кейінге қалдырылған табыс салығы» түзетулері	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IFRS) 16 «Кері жалға беру арқылы сату нәтижесінде туындайтын жалдау міндеттемелерін кейінгі бағалауға қойылатын талаптар» түзетулері	2024 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 1 «Ковенанттармен міндеттемелерді жіктеу» түзетулері	2024 ж. 1 қаңтар

Аталған стандарттар мен түзетулер күшіне енгеннен кейін Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне елеулі әсер етпейді деп күтілуде.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар кез келген кейінгі жинақталған тозу және құнсызданудан кейінгі жинақталған шығындар шегеріліп олардың бастапқы құны не бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Топ 2005 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша негізгі құралдардың қайта бағаланған құнын ХҚЕС мақсатында бастапқы құн ретінде пайдаланады. 2005 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша негізгі құралдардың әділ құны негізінен жинақталған тозуды шегере отырып, алмастыру құнын бағалау жолымен айқындалды. Басшылық бағалау нәтижелері осы күнгі топтың негізгі құралдарының экономикалық жағдайын жақсы көрсетеді деп санайды

Кейінгі шығыстар

Негізгі құралдар объектілеріне жұмсалатын кейінгі шығыстар болашақ экономикалық пайда алу ықтималдығы бар шамада капиталдандырылады және мұндай шығыстар жеткілікті дәлдік дәрежесімен есептелуі немесе бағалануы мүмкін.

Ақаулардың болуына тұрақты ірі техникалық тексеруге арналған шығындар вагондардың баланстық құнында танылады. Алдыңғы тексеру бойынша шығындардың қалған баланстық құнын тану тоқтатылады. Ірі техникалық тексерулер вагондардың пайдалы қызмет мерзімі ішінде бір рет жүргізіледі. Ірі техникалық тексеру жүргізу жөніндегі шығындар қалған қайта қаралған пайдалы қызмет мерзімі ішінде біркелкі амортизацияланады.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Жөндеу және техникалық қызмет көрсету шығындары сияқты барлық басқа шығындар пайда болған кездегі шығындарға жатады.

Тозу

Тозу активтердің пайдалы қызмет етуінің есепті мерзімі негізге алынып, тік сызықты әдіс негізінде есептеледі.

Негізгі құралдардың құнсыздануы

Топ жыл сайынғы негізде негізгі құралдар объектілерінің баланстық құнының құнсыздану белгілерінің болуын тексереді. Кез келген осындай индикаторлар анықталған жағдайда құнсызданудан болған шығынның мөлшерін (егер бар болса) айқындау мақсатында тиісті активтің өтелетін құны есептеледі. Егер актив басқа активтерге тәуелсіз ақша ағындарын тудырмаса, Топ осындай актив жататын өндіруші бірліктің өтелетін құнын бағалайды. Корпоративтік активтердің құны да ұтымды және дәйекті бөлу әдісін табуға болатын жеке өндіруші бірліктерге немесе өндіруші бірліктердің ең кіші топтарына бөлінеді.

Өтелетін құн екі мәннің ең үлкені ретінде анықталады: шығу шығындарын шегергендегі активтің әділ құны мен пайдалану құндылығы. Пайдалану құндылығын бағалау кезінде болашақ ақша ағындарын бағалау түзетілмеген, осы активке тән тәуекелдер мен уақыт бойынша ақша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау коэффициентін пайдалана отырып, ағымдағы құнға дейін дисконтталады.

Егер қандай да бір активтің (немесе өндіруші бірліктің) белгіленген өтелетін құны оның баланстық құнынан төмен болса, осы активтің (немесе өндіруші бірліктің) баланстық құны оның өтелетін құнының мөлшеріне дейін азаяды. Құнсызданудан болған залал бірден пайдада немесе шығында көрсетіледі.

Құнсызданудан болған шығын кейіннен қалпына келтірілген жағдайларда активтің (ақша қаражатын өндіретін бірліктің) баланстық құны осы актив (немесе осы актив бойынша (немесе ақша қаражатын өндіретін бірлік) бойынша алдыңғы жылдары құнсызданудан болған шығын көрсетілмеген жағдайдағы баланстық құнынан жаңа баланстық құн аспайтындай етіп, оның өтелетін құнын жаңа бағалау нәтижесінде алынған сомаға дейін ұлғайтылады. Құнсызданудан болған шығынды қалпына келтіру тікелей пайдада немесе шығында танылады.

Қорлар

Қорлардың негізгі бөлігі сауда операциялары үшін емес, жылжымалы құрамды пайдалануды қамтамасыз ету үшін шаруашылық қызмет процесінде пайдаланылады.

Нысанды киім, арнайы киім және төсек жабдықтары қорлардың құрамына енгізіледі және қоймадан беру кезіндегі шығыстарға есептен шығарылады. Сондай-ақ, қорлардың құрамында негізгі құралдар объектілеріне орнату үшін жарамды пайдалы қызметтің әртүрлі мерзімдері бар қосалқы бөлшектер ескеріледі.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Қорлар өзіндік құнның немесе сатудың таза құнының ең аз мәні бойынша бағаланады. Өзіндік құн қорларды жеткізуге және ағымдағы жағдайға келтіруге байланысты шығындарды қамтиды. Өткізудің таза құны аяқтауға арналған шығындар мен өткізуге арналған бағалау шығындарын шегере отырып, әдеттегі қызмет барысында қорларды өткізу бағасын бағалауды білдіреді. Қорлар орташа өлшенген құн әдісі бойынша есепке алынады.

Қаржы құралдары

Қаржы құралдары бір тарапта қаржы активінің және екінші тарапта міндеттеменің немесе үлестік құралдың туындауына әкелетін келісімшарттарды білдіреді.

Қаржы құралдары бастапқыда әділ құны бойынша танылады. Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді (пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерден (бұдан әрі – ПШАӘҚБ) басқа) сатып алумен немесе шығарумен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар бастапқы тану кезінде қолданылатын қаржы активтерінің немесе қаржылық міндеттемелердің әділ құнына қосылады немесе одан шегеріледі. Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін немесе қаржылық міндеттемелерді сатып алуға тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар пайданың немесе шығынның құрамында дереу танылады.

Қаржы активтері

Қаржы активтерін кейіннен бағалау қаржы активтерінің қалай жіктелгеніне байланысты болады.

Қаржы активтерінің жіктелуі

Жоғарыда айтылғандай, қаржылық активтер амортизацияланған құны бойынша немесе әділ құны бойынша (пайда мен шығындар немесе өзге жиынтық кіріс арқылы), осы қаржылық активтерден ақша ағындарын алудың бизнес-моделіне байланысты бағаланады. Әдетте, ақша қаражаты, сауда және басқа дебиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Топ амортизацияланған құны бойынша бағаланатын немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын (бұдан әрі – «ӨЖКАӘҚ») борыштық қаржы құралдарына инвестициялар бойынша, жалдау бойынша дебиторлық берешек, сауда дебиторлық берешек және шарт бойынша активтер бойынша, сондай-ақ қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша күтілетін кредиттік шығындарды жабуға арналған резервті таниды. Күтілетін кредиттік шығындардың сомасы тиісті қаржы құралы алғаш танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің өзгерістерін көрсету үшін әрбір есепті күнге жаңартылады.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Топ сауда дебиторлық берешегі, шарт бойынша активтер және жалдау бойынша дебиторлық берешек үшін бүкіл мерзімге күтілетін кредиттік шығындарды таниды. Осы қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығындар Топтың кредиттік шығындар жөніндегі тарихи тәжірибесіне негізделген резервтер матрицасын пайдалана отырып, борышкерлер үшін ерекше факторларға, жалпы экономикалық жағдайларға және орынды жерінде ақшаның уақытша құнын қоса алғанда, есепті күнге шарттардың ағымдағы және болжамды бағытын бағалауға түзетіле отырып бағаланады.

Барлық басқа қаржы құралдарына қатысты топ бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің елеулі өсуі болған барлық мерзімге күтілетін кредиттік шығындарды таниды. Алайда, егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғаймаса, Топ осы қаржы құралы бойынша шығындар бойынша резервті келесі 12 ай ішінде күтілетін кредиттік шығындарға тең сомада бағалайды.

Күтілетін кредиттік шығындар бүкіл мерзімге қаржы құралының күтілетін қолданылу мерзімі ішінде дефолттың барлық ықтимал оқиғалары нәтижесінде туындайтын күтілетін кредиттік шығындарды білдіреді. Керісінше, 12 айдағы күтілетін кредиттік шығындар есепті күннен кейінгі келесі 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы үшін дефолт оқиғаларының нәтижесі болуы күтілетін барлық кезеңдегі күтілетін кредиттік шығындардың бір бөлігін білдіреді.

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуі

Қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өскенін бағалау кезінде Топ есепті күндегі қаржы құралы бойынша дефолт тәуекелін бастапқы тану күніндегі қаржы құралы бойынша дефолт тәуекелімен салыстырады. Бұл бағалауды жүргізу кезінде Топ ақылға қонымды және негізделген сандық және сапалық ақпаратты, соның ішінде тарихи тәжірибені және шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз қол жетімді перспективалық ақпаратты ескереді. Қарастырылып отырған болжамды ақпарат экономикалық сарапшылардың, қаржылық талдаушылардың, үкіметтік органдардың, тиісті талдау орталықтарының және басқа да осыған ұқсас ұйымдардың есептерінен алынған, сондай-ақ іс жүзіндегі түрлі сыртқы көздерді ескере отырып, Топтың борышкерлері жұмыс істейтін салалардың болашақ перспективаларын қамтиды.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Атап айтқанда, бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің едәуір өсуін бағалау кезінде келесі ақпарат ескеріледі:

- қаржы құралының сыртқы (бар болса) немесе ішкі кредиттік рейтингінің нақты немесе күтілетін елеулі нашарлауы;
- нақты қаржы құралы бойынша сыртқы нарықтағы кредиттік тәуекел көрсеткіштерінің айтарлықтай нашарлауы, мысалы, кредиттік спрэдтің, борышкерге арналған своптың кредиттік дефолт бағасының немесе қаржы активінің әділ құны оның амортизацияланған құнынан аз болған уақыт ұзақтығының немесе дәрежесінің айтарлықтай өсуі;
- борышкердің борыштық міндеттемелерін орындау қабілетінің айтарлықтай төмендеуіне әкелетін іскерлік, қаржылық немесе экономикалық жағдайлардағы қолайсыз немесе болжамды өзгерістер;
- борышкер қызметінің нақты немесе күтілетін елеулі нашарлауы;
- сол борышкердің басқа қаржы құралдары бойынша кредиттік тәуекелінің айтарлықтай өсуі;
- борышкердің өз борыштық міндеттемелерін орындау қабілетінің айтарлықтай төмендеуіне әкелетін борышкердің нормативтік, экономикалық немесе технологиялық ортасының нақты немесе күтілетін елеулі қолайсыз өзгерісі.

Жоғарыда аталған бағалау нәтижелеріне қарамастан, Топ қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап, келісімшарттық төлемдер 30 күннен астам уақытқа кешіктірілген кезде, егер Топта басқаша көрсететін ақылға қонымды және растайтын ақпарат болмаса, айтарлықтай өсті деп болжайды.

Алайда, Топ, егер есеп беру күнінде қаржы құралының кредиттік тәуекелі төмен ретінде анықталса, қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өскен жоқ деп болжайды. Қаржы құралының кредиттік тәуекелі төмен ретінде төмендегі жағдайларда анықталады:

- қаржы құралының дефолт қаупі төмен,
- борышкер жақын арада ақша қаражатының қозғалысына қатысты өзінің шарттық міндеттемелерін орындау үшін үлкен мүмкіндіктері бар, және
- ұзақ мерзімді перспективада экономикалық және іскерлік жағдайлардағы қолайсыз өзгерістер қарыз алушының төлемдер бойынша өзінің шарттық міндеттемелерін орындау қабілетін төмендетуі мүмкін, бірақ міндетті емес.

Топ активтің жалпы қабылданған анықтамаға сәйкес «инвестициялық деңгей» сыртқы кредиттік рейтингі болған кезде немесе сыртқы рейтинг қолжетімді болмаса, активтің «жұмыс» ішкі рейтингі («SK_A» рейтингі) болған кезде қаржылық активтің кредиттік тәуекелі төмен деп санайды. Жұмыс дегеніміз-контрагенттің қаржылық жағдайы мықты және мерзімі өткен сомалары жоқ дегенді білдіреді.

Қаржылық кепілдік шарттары үшін Топтың қайтарып алынбайтын міндеттеменің тарапы болатын күні қаржы құралын құнсыздану мәніне бағалау мақсатында бастапқы тану күні болып есептеледі. Қаржылық кепілдік шарттары бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы болғанын бағалау кезінде топ аталған Борышкердің өзінің шарттық міндеттемелерін орындамау тәуекеліндегі өзгерістерді ескереді.

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

Топ кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өскенін анықтау үшін қолданылатын критерийлердің тиімділігін үнемі қадағалап отырады және критерийлер кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуін сома мерзімі аяқталғанға дейін анықтай алатындай жағдайларға байланысты қайта қарайды.

Дефолтты анықтау

Топ келесі оқиғаларды ішкі кредиттік тәуекелді басқару мақсаттары үшін дефолт индикаторы ретінде қарастырады, өйткені тарихи тәжірибе көрсеткендей, келесі критерийлердің біріне сәйкес келетін қаржылық активтер әдетте өтелмейді:

- борышкер қаржылық міндеттемелерді бұзған жағдайда; немесе
- компания ішінде әзірленген немесе сыртқы көздерден алынған ақпарат борышкердің өз кредиторларына, оның ішінде Топқа толық көлемде төлеуі екіталай екенін көрсетеді (Топ ұстайтын қандай да бір қамтамасыз етуді есепке алмағанда).

Жоғарыда келтірілген талдауларға қарамастан, егер Топта дефолттың неғұрлым қолайлы критерийі неғұрлым жарамды екенін көрсететін ақылға қонымды және сенімді ақпарат болмаса. Топ дефолт қаржылық актив 90 күннен артық кешіктірілген кезде пайда болды деп санайды.

Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Егер осы қаржы активі бойынша болжамды болашақ ақша ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар орын алса, қаржы активі кредиттік-құнсызданған болып табылады. Қаржылық активтің кредиттік құнсызданғаны туралы дәлелдерге келесі оқиғалар туралы бақыланатын деректер кіреді:

- эмитенттің немесе қарыз алушының айтарлықтай қаржылық қиындықтары;
- міндеттемелерді орындамау (дефолт) немесе мерзімі өткен оқиға сияқты шартты бұзу;
- қарыз алушының кредиторы(-лары) қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты экономикалық немесе шарттық себептер бойынша қарыз алушыға кредитор(-лар) басқа жағдайда қарастырмайтын концессия берді;
- қарыз алушы банкроттықты немесе басқа қаржылық қайта құруды бастауы мүмкін; немесе
- қаржылық қиындықтарға байланысты осы қаржы активі үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Активтерді есептен шығару саясаты

Топ қаржылық активті борышкердің елеулі қаржылық қиындықтарға тап болғанын және қалпына келтірудің нақты перспективасы жоқ екенін көрсететін ақпарат болған кезде, мысалы, борышкер тарату процесінде немесе банкроттық рәсіміне кіріскен кезде немесе сомалар үш жылдан астам мерзімге кешіктірілген сауда дебиторлық берешегі болған кезде, қайсысы ертерек болуына байланысты есептен шығарады. Есептен шығарылған қаржы активтері, қажет болған жағдайда, заң консультацияларын ескере отырып, өндіріп алу рәсімдеріне сәйкес құқық қолдану қызметіне бұрынғысынша жатуы мүмкін. Кез келген жасалған қалпына келтіру пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

Күтілетін кредиттік шығындарды тану және бағалау

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау дефолт ықтималдығының функциясы, дефолтты ескере отырып шығындар (яғни, егер дефолт болған жағдайдағы шығындар мөлшері) және дефолтқа бейімділік. Дефолт ықтималдығын және дефолтты ескере отырып шығындарды бағалау жоғарыда сипатталғандай болжамды ақпаратты ескере отырып түзетілген тарихи деректерге негізделген. Дефолт кезінде ұшырағыштыққа келетін болсақ, онда қаржы активтері үшін ол есепті күнгі активтердің жалпы баланстық құнын білдіреді; қаржылық кепілдік шарттары үшін ұшырағыштық болашақта дефолт күніне есептен шығарылады (ұсынылады) деп күтіліп отырған және тарихи үрдістерге, топтың борышкерлерді қаржыландырудағы нақты болашақ қажеттіліктерін түсінуіне және басқа да тиісті болжамды ақпаратқа сүйене отырып айқындалған кез келген қосымша сомалармен бірге есепті күнге игерілген қарыз алу сомасын қамтиды.

Қаржы активтері үшін күтілетін кредиттік шығын шартқа сәйкес Топқа тиесілі барлық шарттық ақша ағындары мен Топ бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған алуды күтетін барлық ақша ағындары арасындағы айырма ретінде бағаланады. Жалдау бойынша дебиторлық берешек үшін күтілетін кредиттік шығындарды анықтау үшін пайдаланылған ақша ағындары ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалдау» сәйкес алынатын жалдау берешегін бағалау кезінде пайдаланылған ақша ағындарына сәйкес келеді.

Қаржылық кепілдік шарттары бойынша, Топ кепілдік берілген құралдың талаптарына сәйкес борышқор дефолт жасаған жағдайда ғана төлем жүргізуге міндетті болғандықтан, күтілетін шығынның мөлшері Топ ұстаушыдан, борышкерден немесе кез келген басқа тараптан алуды күтетін кез келген соманы шегере отырып, ұстаушыға келтірілген кредиттік шығындарды өтеу үшін күтілетін төлемдер сомасына тең болады.

Егер Топ алдыңғы есепті кезеңде бүкіл мерзімге күтілетін кредиттік шығындарға тең сомада қаржы құралы бойынша шығындарға арналған резервті бағаласа, бірақ ағымдағы есепті күні бүкіл мерзімге күтілетін кредиттік шығындар үшін шарттар енді қанағаттандырылмайтынын айқындаса, Топ оңайлатылған тәсіл қолданылған активтерді қоспағанда, ағымдағы есепті күнге 12 айға күтілетін кредиттік шығындарға тең сомада резерв мөлшерін бағалайды.

Топ барлық қаржы құралдары бойынша пайда немесе шығын құрамындағы құнсызданудан түскен пайданы немесе шығынды олардың баланстық құнын тиісті түзете отырып, ПШАӘҚБ ретінде есепке алынатын борыштық құралдарға инвестицияларды қоспағанда, шығындарды жабуға арналған резервтің шоттары үшін таниды және олар үшін шығындарды жабуға арналған резерв өзге жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі және инвестицияларды қайта бағалаудың тиісті резервінде жинақталады және қаржылық жағдай туралы есепте қаржы активінің баланстық құнын төмендетпейді.

Қаржы міндеттемелері мен капитал

Борыштық және үлестік құралдар шарттық келісімдердің мәніне және қаржылық міндеттеме мен үлестік құралдың анықтамаларына сәйкес қаржылық міндеттемелер немесе капитал ретінде жіктеледі.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Меншікті капитал

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Кәсіпорындарды біріктіру жағдайларынан басқа, жаңа акцияларды шығаруға тікелей қатысты сыртқы шығындар капитал түсімдері сомасынан шегерім ретінде көрсетілген. Алынған қаражаттың әділ құнының шығарылған акциялардың номиналды құнынан кез келген асып кетуі қосымша төленген капитал ретінде танылады.

Қаржылық міндеттемелер

Барлық қаржылық міндеттемелер кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша немесе ПШАӘҚ бойынша бағаланады.

Кредиторлық берешек, есептелген міндеттемелер, қарыздар, алынған қаржылық көмек, төленетін дивидендтер және өзге де міндеттемелер сияқты ПШАӘҚБ ретінде ескерілмейтін қаржылық міндеттемелер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

Қаржылық кепілдік шарты бойынша міндеттемелер

Қаржылық кепілдік шарты – бұл кепілдік беруші борышқордың қарыз құралының талаптарына сәйкес мерзімде төлемдер бойынша өз міндеттемелерін орындамауына байланысты шеккен шығындарды өтеу мақсатында кепілдік ұстаушының пайдасына белгілі бір төлемдер жасауға міндетті шарт. Қаржылық кепілдік шарттары бойынша міндеттемелер бастапқыда олардың әділ құны бойынша бағаланады және егер олар есеп айырысу ретінде көрсетілмесе және активті беру нәтижесінде туындамаса, кейіннен олардың ең үлкені бойынша бағаланады:

- ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес айқындалған күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резервінің сомалары (жоғарыдағы Қаржылық активтерді қараңыз), және
- орынды болған кезде ХҚЕС (IFRS) 15 қағидаттарына сәйкес танылған жалпы кіріс сомасын шегергендегі бастапқыда танылған сома.

Жалдау

Топ жалға алушы ретінде

Топ шарттың жалдау шарты болып табылатындығын немесе ол жасалған сәттен бастап жалдау туралы екенін бағалайды. Топ активті қысқа мерзімді жалдауды (жалдау мерзімі 12 ай немесе одан аз жалдау ретінде айқындалатын) және арзан жалдауды (мысалы, планшеттер мен жеке компьютерлер, кеңсе жиһазының ұсақ заттары және телефондар) қоспағанда, жалға алушы болып табылатын барлық жалдау шарттарына қатысты пайдалану құқығы және тиісті жалдау міндеттемесі нысанында таниды. Егер басқа жүйелі негіз жалға алынған активтерден экономикалық пайда тұтынылатын уақыт шеңберінен артық болмаса, осы жалдау шарттарына қатысты топ жалдау төлемдерін жалдау мерзімі ішіндегі операциялық шығыстар ретінде таниды.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Жалдау бойынша міндеттемелер бастапқыда жалдау шартында белгіленген пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған жалдау басталған күні төленбеген жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланады. Егер бұл мөлшерлемені оңай анықтау мүмкін болмаса, Топ жалға алушының қосымша қарыз қаражатын алу мөлшерлемесін пайдаланады.

Жалдау бойынша міндеттемелерді бағалауға кіретін жалдау төлемдері мына төлемдерден тұрады:

- жалдан алынатын кез келген ынталандырушы төлемдерді шегергендегі бекітілген төлемдер (мәні бойынша бекітілген төлемдерді қоса алғанда);
- бастапқыда жалдау басталған күнгі индексті немесе мөлшерлемені қолдана отырып бағаланатын индекске немесе мөлшерлемеге байланысты ауыспалы жалдау төлемдері;
- ұйымды тарату құнының кепілдіктері бойынша жалға алушы төлейтін сомалар;
- егер жалға алушы осы опционды орындайтынына сенімі жеткілікті болса, онда сатып алу опционының орындалу бағасы;
- егер жалдау мерзімі жалға алушының жалдауды тоқтату туралы опционды ықтимал орындауын көрсетсе, жалдауды тоқтатқаны үшін айыппұл төлемі.

Жалдау бойынша міндеттемелер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте жеке жолмен ұсынылған.

Кейіннен жалдау міндеттемелері жалдау міндеттемесі бойынша пайыздарды көрсету мақсатында (пайыздың тиімді мөлшерлемесінің әдісін пайдалана отырып) баланстық құнды ұлғайту арқылы және жүргізілген жалдау төлемдерін көрсету мақсатында баланстық құнды азайту арқылы бағаланады.

Топ мына жағдайларда жалдау міндеттемесін төмендегі жағдайларда әр кез қайта бағалайды (және пайдалану құқығы нысанындағы актив бойынша тиісті түзету енгізеді):

- жалдау мерзімі өзгерді немесе маңызды оқиға болды немесе сатып алу опционының орындалуын бағалауды өзгертуге әкелетін жағдайлардың өзгеруі және бұл жағдайда жалдау міндеттемесі қайта қаралған дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып, қайта қаралған жалдау төлемдерін дисконттау арқылы қайта бағаланады;
- жалдау төлемдері индекстің немесе мөлшерлеменің өзгеруіне немесе тарату құнының кепілдігі бойынша күтілетін төлемнің өзгеруіне байланысты өзгереді, бұл жағдайда жалдау міндеттемесі дисконттаудың өзгермейтін мөлшерлемесін қолдана отырып, қайта қаралған жалдау төлемдерін дисконттау арқылы қайта бағаланады (тек егер жалдау төлемдері өзгермелі пайыздық мөлшерлеменің өзгеруіне байланысты өзгермесе, бұндай жағдайда дисконттаудың қайта қаралған мөлшерлемесі пайдаланылады).
- жалдау шарты өзгертілді және жалдау талаптарының өзгеруі жеке жалдау ретінде есепке алынбайды және бұл жағдайда жалдау бойынша міндеттеме өзгерістер енгізілген күнге қайта қаралған дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, қайта қаралған жалдау төлемдерін дисконттау жолымен өзгертілген шарттармен жалдау мерзімі негізінде қайта бағаланады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау бойынша алынған кез келген ынталандыруларды және кез келген бастапқы тікелей шығындарды шегере отырып, жалдау бойынша тиісті міндеттемені, жалдау басталған күні немесе оған дейін жүргізілген жалдау төлемдерін бастапқы бағалауды қамтиды. Кейіннен бұл активтер жинақталған тозу мен құнсызданудан болған шығындар шегеріле отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады.

Топта жалға алынған активті бөлшектеуге және ауыстыруға, ол орналасқан учаскені қалпына келтіруге немесе базалық активті жалдау шарттарымен талап етілетін жағдайға дейін қалпына келтіруге шығындар бойынша міндеттемелер туындаған кезде резерв ХҚЕС (IAS) 37 сәйкес танылады және бағаланады. Шығындар пайдалану құқығы нысанындағы активтің құнына, егер бұл шығындар қорларды өндіру кезінде жұмсалмаса ғана, пайдалану құқығы нысанындағы активке жатқызылатын шамада енгізіледі.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдаудың неғұрлым қысқа мерзімі және базалық активті пайдалы пайдалану мерзімі ішінде амортизацияланады. Егер жалдау шарты базалық активке меншік құқығын берсе немесе пайдалану құқығы нысанындағы активтің құны топтың сатып алуға опционды іске асыруды күтетінін көрсетсе, пайдалану құқығы нысанындағы тиісті актив базалық активті пайдалы пайдалану мерзімі ішінде амортизацияланады. Амортизация жалдау басталған күннен басталады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер негізгі құралдар бабына енгізілген.

Топ пайдалану құқығы нысанындағы активтің құнсыздануын айқындау үшін ХҚЕС (IAS) 36 қолданады және «Негізгі құралдар» есеп саясатында сипатталғандай, құнсызданудан болған кез келген анықталған шығындарды ескереді.

Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді емес ауыспалы жалдау төлемдері жалдау міндеттемелері мен активті пайдалану құқығы нысанындағы бағалауға енгізілмейді. Тиісті төлемдер осы төлемдерді тудыратын оқиға немесе шарт болған кезеңдегі шығыстар ретінде танылады және пайда немесе шығын құрамында «Жалдау» жолына енгізіледі (24 және 26-ескертүүлөр).

Практикалық сипаттағы жеңілдету ретінде ХҚЕС (IFRS) 16 жалға алушыға жалға беруге қатысы жоқ компоненттерді бөлмеуге рұқсат етеді және оның орнына кез келген жалдау және онымен байланысты жалдауға қатысы жоқ компоненттерді бірыңғай келісім ретінде ескереді. Топ практикалық сипаттағы бұл жеңілдікті қолданбаған.

Топ жалға беруші ретінде

Топ өзінің жалдау шарттарының әрқайсысын операциялық жалдау немесе қаржылық жалдау ретінде жіктеуі керек. Жалдау, егер ол базалық активке иелік етумен байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы беруді көздесе, қаржылық жалдау ретінде жіктеледі. Барлық басқа жалдау түрлері операциялық жалдау ретінде жіктеледі.

Операциялық жалға беруден түскен кіріс жалдау мерзімі ішінде сызықтық негізде танылады.

Шарт жалға алуға қатысты және қатысты емес компоненттерді қамтыған кезде, Топ осы шарт бойынша сыйақыны әр компонент бойынша бөлу үшін ХҚЕС (IFRS) 15 қолданады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

Түсімді тану

Түсім клиентпен жасалған шарт негізінде Топтың алуды күткен құқығын өтеу негізінде бағаланады және үшінші тараптардың атынан жиналған сомаларды қоспайды. Топ өнімге немесе қызметке бақылауды сатып алушыға берген кезде қосылған құн салығын шегергендегі кірісті таниды.

Топ мынадай негізгі көздерден түсетін түсімді таниды:

- мемлекетішілік және халықаралық қатынастардағы жолаушылар тасымалы;
- жолаушыларға қызмет көрсету;
- жол жүру құжаттарын брондау және қайтару үшін төленетін комиссия;
- багажды және поштаны тасымалдау;
- өзгелер.

Жолаушылар тасымалынан түсетін кірістерді есепке алу

Жолаушылар тасымалдарынан түсетін кіріс сатып алушының есепті күнге сапарының аяқталу дәрежесі бойынша танылады. Билеттерді сатудан түскен сомалар сатып алушылармен шарттар бойынша міндеттемелер ретінде ескерілетін болашақ кезеңдер кірістерінің құрамында көрсетіледі, олар жолаушы жөнелтілген кезден бастап кірістерге жатқызылады. Әлі көрсетілмеген көлік қызметтері үшін тапсырыс берушілерден алынған алдын ала төлем сомасы алу сәтіндегі аванстар құрамында көрсетіледі. Жолаушыларды тасымалдауға және билеттерді жазып беруге арналған өтінімдерді алу шамасына қарай күтілетін есептік кіріске шамамен тең аванс сомалары болашақ кезеңдердің кірістеріне көшіріледі. Болашақ кезеңдердің кірістері сол сияқты жолаушы жөнелтілген сәттен бастап кірістерге жатқызылады.

Жолаушылар тасымалы қызметі, әдетте, бірнеше сағат/күн ішінде аяқталады. Алдыңғы тәжірибені талдау есепті күнге аяқталмаған тасымалдар бойынша өтпелі түсімнің елеусіз болып табылатынын көрсетті.

Жолаушыларға қызмет көрсету

Жолаушыларға қызмет көрсетуден түскен кірістер жолаушыларға төсек-орын жабдықтарын беруден түскен кірістерді білдіреді және есепті күнге сатып алушының сапарының аяқталу дәрежесі бойынша танылады.

Жол жүру құжаттарын брондау және қайтару үшін төленетін комиссия

Жол жүру құжаттарын брондау үшін комиссия алынады және билет кассаларында төленетін орындарды брондау және резервтеу кезінде өтінім алымдарын төлеуді қабылдау сәтіндегі түсім ретінде танылады және автоматтандырылған тәсілмен ресімделеді.

Жол жүру құжаттарын қайтарғаны үшін комиссия жолаушының жол жүруден бас тартуына байланысты жол жүру құжатын (билетін) қайтару операциясы үшін жолаушыдан алынатын алымды білдіреді және жол жүру құжатын қайтарған кездегі түсім ретінде танылады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Багажды және поштаны тасымалдау

Топ есепті күнге багаж бен пошта тасымалының аяқталу дәрежесі бойынша багаж бен пошта жөнелтілімдерін тасымалдаудан түскен кірістерді таниды.

Тауарларды өткізуден және қызметтер көрсетуден түсетін өзге де кірістер

Өзге де кірістерге жалға беруден түскен кірістер, негізгі құралдарға техникалық қызмет көрсету, алынған айыппұлдар, тауарларды, материалдарды және металл сынықтарын сатудан түскен кірістер кіреді.

Қызмет көрсетуден түскен өзге де кірістер қызмет көрсету шамасына қарай уақыт ішінде танылады. Егер Топ орындау міндетін кезең ішінде орындамаса, демек, орындау міндеті белгілі бір уақыт кезеңінде (тауарларды, материалдарды және металл сынықтарын сату) орындалады, олар бойынша кіріс тауарларды бақылау сатып алушыға берілген кезде танылады.

Топта уәде етілген тауарларды немесе қызметтерді клиентке ұсыну мен клиенттің төлемі арасындағы кезең бір жылдан асатын маңызды келісімшарттары жоқ. Демек, Топ мәміле бағасын ақшаның уақытша құнына қатысты түзетпейді.

Шығыстарды тану

Шығыстар шеккен сәтте танылады және олар шоғырландырылған қаржылық есептілікте шығынға жататын кезеңде көрсетіледі.

Мемлекеттік субсидиялар

Мемлекеттік субсидиялар субсидия алынатынына және барлық тиісті шарттар сақталатынына орынды сенімділік болған кезде олардың әділ құны бойынша танылады. Шығыстарды өтеу үшін бөлінетін мемлекеттік субсидиялар болашақ кезеңдердің кірістері ретінде қаралады және Топ осы субсидиялар өтеуге тиіс тиісті шығындарды танитын кезеңдер ішіндегі пайда мен шығындарда танылады.

Үкімет Топтың Қазақстан Республикасындағы әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша жолаушыларды тасымалдау шығыстарын ішінара жабу үшін мемлекеттік гранттар түрінде субсидиялар алуға құқығы бар деп қаулы етті. Мемлекеттік субсидиялар осы субсидиялар әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша тасымалдаушылардың шығыстарын жабуға жатқызылатындай кезеңдер ішінде тұрақты негізде танылады.

Қарыздар бойынша шығындар

Жоспарланған пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін едәуір уақыт қажет болатын активтерді сатып алуға, салуға немесе жасауға тікелей байланысты қарыздар бойынша шығындар мұндай активтердің құнына олар жоспарланған пайдалануға немесе сатуға дайын болғанға дейін енгізіледі.

Алынған қарыз қаражатын уақытша инвестициялау нәтижесінде алынған кіріс оларды сараланатын активтерді сатып алуға жұмсау сәтіне дейін қарыз қаражатын тартуға арналған шығыстардан шегеріледі.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Қарыздар бойынша барлық өзге де шығындар пайда мен шығындарда олардың туындауына қарай көрсетіледі.

Салық салу

Табыс салығы бойынша шығыстар ағымдағы және кейінге қалдырылған салық сомасын қамтиды.

Ағымдағы салық сомасы жыл ішіндегі салық салынатын пайданың шамасы негізге алына отырып айқындалады. Салық салынатын пайда басқа жылдардағы салық салу мақсаттары үшін салық салуға немесе шегеруге жататын кірістер мен шығыстардың баптарын қамтымайды, сондай-ақ салық салу мақсатында мүлдем салық салуға немесе шегеруге жатпайтын баптарды алып тастайды, сондықтан пайда мен шығындар туралы есепте көрсетілген пайдадан ерекшеленеді. Ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттемелер заңнамада есепті кезең аяқталғанға дейін қолданысқа енгізілген салық салу мөлшерлемелерін пайдалана отырып есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын пайданы есептеу кезінде пайдаланылған салық есебінің тиісті деректері арасындағы уақытша айырмаларға қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, әдетте, салық салынатын пайданы ұлғайтатын барлық салық салынатын уақытша айырмалар ескеріле отырып, ал кейінге қалдырылған салық активтері осы уақытша айырмаларды пайдалану үшін болашақта салық салынатын пайданың болу ықтималдығы жоғары болған жағдайда барлық шегерілетін уақытша айырмалар ескеріле отырып көрсетіледі. Егер уақытша айырмалар салық салынатын пайдаға да, бухгалтерлік пайдаға да әсер етпейтін мәмілелер (бизнесті біріктіру жөніндегі мәмілелерден басқа) шеңберіндегі активтер мен міндеттемелерді бастапқы тану салдарынан туындаса, салық активтері мен міндеттемелері қаржылық есептілікте көрсетілмейді.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және болашақта осы активтерді толық немесе ішінара өтеу үшін жеткілікті салық салынатын пайданы алу ықтималдығы жоғары болып табылмаса, кемітіледі.

Кейінге қалдырылған салықтар есепті күнге заңнамамен бекітілген немесе іс жүзінде бекітілген салық салу мөлшерлемелерін пайдалана отырып есептеледі және болжанғандай, салық активін өткізу немесе салық міндеттемесін өтеу кезеңінде қолданылатын болады.

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мен активтерін бағалау активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеу немесе өтеу тәсілдеріне қатысты топтың ниеттерінің салықтық салдарын (есепті күнгі жағдай бойынша) көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері, егер сол бір салық органы өндіріп алатын табыс салығына қатысты ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алуды жүзеге асырудың заңды қорғалған құқығы болса және топ есеп айырысуды нетто негізде жүзеге асыруға ниеттенсе, қаржылық есептілікте салыстырылып көрсетіледі.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Ағымдағы табыс салығы және кейінге қалдырылған салық пайдада немесе шығында танылады, бірақ олар өзге жиынтық кірістің немесе меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілетін баптарға жататын жағдайлар ерекшеленеді. Бұл жағдайда ағымдағы және кейінге қалдырылған салықтар өзге жиынтық кірісте немесе тиісінше тікелей капиталда танылады.

5. ЕЛЕУЛІ ЖОРАМАЛДАР ЖӘНЕ БАҒАЛАУҒА БАЙЛАНЫСТЫ БЕЛГІСІЗДІКТІҢ НЕГІЗГІ КӨЗДЕРІ

4-ескертуде жазылған Топтың есеп саясатының ережелерін қолдану процесінде басшылық есепте танылған сомаға елеулі әсер ететін пайымдауларды (бағалауға байланысты пайымдаулардан басқа) пайдаланады және басқа көздерден айқын болып табылмайтын активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына қатысты бағалаулар мен жорамалдарды қалыптастырады. Бағалау және олардың негізіндегі жорамалдар өткен тәжірибеге және нақты жағдайларда орынды деп саналатын басқа факторларға байланысты қалыптасады. Нақты нәтижелер бағалау деректерінен өзгеше болуы мүмкін.

Бағалау және онымен байланысты жорамалдар үнемі қайта қаралады. Бағалау мәндеріндегі өзгерістер, егер өзгеріс тек осы кезеңге ғана әсер ететін болса, бағалау қайта қаралған кезеңде не өзгеріс жататын кезеңде және егер өзгеріс ағымдағы кезеңдерге де, болашақ кезеңдерге де әсер ететін болса, болашақ кезеңдерде танылады.

Есеп саясатын қолдану барысында пайдаланылған елеулі жорамалдар

Басшылық Топтың есеп саясатын қолдану кезінде пайдаланған және шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер ететін бағалардың белгісіздігіне байланысты пайымдаулардан басқа, төменде айтарлықтай есепті пайымдаулар санамаланған.

Шығыстарды капиталдандыру

Топ вагондардың пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде вагондардың ақауларына тек бір рет ірі техникалық тексерулер жүргізеді. Ірі техникалық тексеру жүргізу бойынша шығындар осындай вагондардың құнына капиталдандырылады және қалған қайта қаралған пайдалы қызмет мерзімі ішінде біркелкі амортизацияланады. Ірі техникалық тексеру кезінде пайдалы қызмет мерзімі 5-16 жылға артады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

Қаржы кепілдіктерін бағалау

Топ байланысты тараптар «Қазтеміртранс» АҚ-мен және «ҚТЖ-Жүк тасымалы» АҚ-мен бірлесіп Акционер шығарған еурооблигациялар бойынша негізгі қарызды және есептелген пайыздарды уақтылы өтеу бойынша кепілгер болып табылады. 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша еурооблигациялар бойынша кепілдік берілетін міндеттемелердің жалпы сомасы 125,297,500 мың теңгені құрайды. (2021 ж. 31 желтоқсан: 587,090,150 мың теңге) (21-ескерту). Берілген кепілдік сомасын айқындау және оның әділ және баланстық құнын бағалау үшін Топ Акционердің шоғырландырылған активтеріндегі Топ активтерінің үлесіне міндеттемелердің кепілдік берілген сомасын түзетеді, себебі бұл көрсеткіш кепілгерлердің жеткіліктілік көрсеткіштерінің бірі болып табылады. 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ активтерінің үлесі шамамен 8% тең болды (2021 ж. 31 желтоқсан: 7%). Басшылық кепілдік үшін жылдық 1% мөлшеріндегі комиссия кепілдіктің әділ құны болып табылады деп санайды. Қаржылық кепілдік шарттары бойынша міндеттемелерді бастапқы тану сәтінде Топ тиісті еурооблигациялар кірістілігінің нарықтық мөлшерлемелері мөлшерінде дисконттау мөлшерлемелерін қолданды (21-ескерту). Басшылық сондай-ақ қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелерге байланысты өтімділік тәуекелі таза активтердің мөлшерімен шектелген деп есептейді, ол 2022 ж. 31 желтоқсанда 88,056,091 мың теңгені құрады (2021 ж. 31 желтоқсан: 78,971,715 мың теңге) (29-ескерту).

Нарықтық мөлшерлеmeden төмен пайыздық мөлшерлеменен берілетін қарыздар

Топ Акционерден/соңғы акционерден бір-біріне ұқсас қарыздың нарықтағы мөлшерлемесінен төмен пайыздық мөлшерлеменен қарыз, сондай-ақ пайызсыз қаржылық көмек алады. Осы қарыздар мен қаржылық көмек бастапқыда қарыз қаражатын тартумен байланысты шығыстарды ескере отырып, алынған ақша қаражатының әділ құнын білдіретін құн бойынша ескеріледі.

Топ ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құнын (амортизацияланған құнын) ұқсас мерзімдермен ұзақ мерзімді мемлекеттік қазынашылық міндеттемелер бойынша мөлшерлемелерді пайдалана отырып есептейді және капитал құрамындағы қарыздың әділ құнына дейінгі түзетуді (тиісті кейінге қалдырылған салықты шегергенде) таниды. Ұқсас мерзімдер болмаған жағдайда, Топ ол алған қарыз мерзіміне барынша қолайлы нарықтық мөлшерлемені экстраполяциялайды.

Қысқа мерзімді қарыздар мен пайызсыз қаржылық көмек үшін Топ осы қарыздар мен қаржылық көмектің мерзімдеріне сәйкес келетін нарықтық мөлшерлемелерді пайдаланады. Бастапқы танылғаннан кейін қарыздар мен қаржылық көмек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша ескеріледі.

Бағалаудағы белгісіздіктің негізгі көздері

Төменде болашаққа қатысты негізгі жорамалдар және келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын елеулі түрде түзетуге әкелуі мүмкін есепті кезеңге арналған бағалаулардағы белгісіздіктің басқа да негізгі көздері келтірілген.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)

Қызметкерлерге зейнеткерлікке шыққаннан кейін төленетін сыйақылар

Топ зейнеткерлікке шыққаннан кейін белгіленген төлемдер бойынша міндеттемелердің ағымдағы құнын және осыған байланысты қызметтердің ағымдағы құнын айқындау үшін бағалаудың актуарлық әдісін пайдаланады (18-ескерту). Бұл сыйақы (жұмыс барысында және одан кейінгі өлім-жітім, персонал санының өзгеруі жөніндегі статистика және т.б.), сондай-ақ қаржылық болжамдарға (дисконттау мөлшерлемесі, болашақ жылдық материалдық көмек, болашақ жылдық ең төменгі жалақы, теміржол билетінің болашақ орташа бағасы) сүйенетін нақты және кеткен қызметкерлердің болашақ сипаттамаларына қатысты демографиялық болжамдарды пайдалануды талап етеді.

Кейінге қалдырылған салық активтерін бағалау

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге бағаланады және кейінге қалдырылған салық активінің барлық шамасы немесе бір бөлігі қарсы пайдаланылуы мүмкін жеткілікті салық салынатын пайданың алыну ықтималдығы болмайтын дәрежеде азаяды. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепті жасаудың әрбір күніне қайта қаралады және болашақ салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активін қалпына келтіруге мүмкіндік беретін көлем ретінде танылады.

Қосылған құн салығын (бұдан әрі – «ҚҚС») өтеу

Әрбір есепті күнгі жағдай бойынша Топ Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде қызметтер көрсету салдарынан туындаған ҚҚС өтелмейтін сомасына қатысты резервті бағалауды жүргізеді (8 және 11-ескертулер). Топ сатып алушыларға ҚҚС қоя алмайды және тиісінше бұл сомаларды ҚҚС бойынша міндеттемелердің болашақ сомаларына қарсы есепке алу немесе оларды салық органдарынан алу жолымен ғана іске асыра алады. Топ өзінің салық бөлімінен алынған ҚҚС бойынша күтілетін міндеттемелер туралы ақпаратты, мемлекеттік салық органдарымен хат алмасуды, сондай-ақ оны өтеуге қатысты тарихи деректерді қарайды. ҚҚС-ты өтеудің нақты сомасы топтың бағалау сомасынан өзгеше болуы мүмкін, бұл операциялық нәтижелерге айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімі

Топ әрбір есепті күнге негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімін қарайды. Активтің пайдалы қызмет ету мерзімін бағалау экономикалық пайдалану, жөндеу және техникалық қызмет көрсету бағдарламалары, технологиялық жақсартулар және басқа да іскерлік жағдайлар сияқты факторларға байланысты. Басшылықтың негізгі құралдардың пайдалы қызмет мерзімдерін бағалауы осы шоғырландырылған қаржылық есептілік күніне қолда бар тиісті ақпаратты көрсетеді.

Топ қолданатын пайдалы қызметтің бағалау мерзімдері төменде берілген (жылдармен):

Ғимараттар мен құрылыстар	10-140
Таратқыш құрылғылар	5-59
Машиналар, жабдықтар	3-35
Теміржол көлігі	10-40
Басқа көлік	4-15
Басқалар	2-50

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Қазақстандық салық салу жүйесіне қатысты шартты міндеттемелер

Қазақстанның түрлі заңнамалық актілері мен нормалары әрқашанда анық жазыла бермейді және оларды түсіндіру жергілікті салық инспекторлары мен Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің пікіріне байланысты. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдары арасындағы пікірлердің алшақтығы сирек емес. Қазақстан заңдарының, қаулылары мен стандарттарының мәлімделген және анықталған бұзушылықтарына қатысты айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеудің қолданыстағы режимі айтарлықтай қатаң. Санкцияларға даулы сомаларды тәркілеу (валюталық реттеуді бұзғаны үшін), сондай-ақ қосымша есептелген салық сомасының 80% мөлшеріндегі айыппұлдар кіреді. Нәтижесінде айыппұлдар мен өсімпұлдар кез келген дұрыс есептелмеген салықтардан бірнеше есе асатын сомаларға әкелуі мүмкін.

Топ барлық қолданылатын салықтарды төледі немесе есептеді деп санайды. Даулы жағдайларда Топ басшылықтың негізделген бағалары негізінде салық міндеттемелерін есептеді. Топтың саясаты шығындардың туындау ықтималдығы бар есепті кезеңде резервтерді қалыптастыруды болжайды, олардың сомасы жеткілікті дәлдік дәрежесімен анықталуы мүмкін.

Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздікке байланысты салықтардың, айыппұл санкцияларының және өсімпұлдардың әлеуетті сомасы қазіргі уақытта шығыстарға жатқызылған және 2022 ж. 31 желтоқсанға есептелген сомадан асып түсуі мүмкін. Бұндай жағдай орын алған жағдайда пайда болуы мүмкін кез келген талап-арыздың сомасын немесе кез келген қолайсыз нәтиженің ықтималдығын анықтау іс жүзінде мүмкін емес.

Экологиялық кодекс бойынша шартты міндеттемелер

2021 ж. 2 қаңтарда мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының жаңа Экологиялық кодексіне (бұдан әрі – «Экологиялық кодекс») қол қойды. Экологиялық кодекс сапалы жаңа нормативтік акт болып табылады және бірқатар маңызды жаңалықтарды қамтиды.

Экологиялық кодекстің басты жаңалықтарының бірі – «ластаушы төлейді және түзетеді» қағидаты болды. Бұл қағидат ластанудың алдын алу және бақылау бойынша шараларды қолдануды, сондай-ақ қоршаған ортаға келтірілген зиянды қалпына келтіру үшін жауапкершілікті білдіреді. Осылайша, ластаушы заттар қоршаған ортаға теріс әсер етуді болдырмау үшін барлық қажетті шараларды қабылдауы керек, ал экологиялық зиян туындаған жағдайда қоршаған ортаны бастапқы күйіне қайтаруы керек.

Сондай-ақ, Экологиялық кодекс қоршаған ортаға теріс әсер ету деңгейіне байланысты ластаушы заттардың жаңа анықтамасын және олардың жіктелуін енгізеді. Ең қауіпті (ластаушы) қызмет түрлері бірінші санатқа жатады, бұл қатаң реттеуді де білдіреді.

Топтың негізгі қызмет түрі жолаушыларды, багажды және жүк-багажды теміржол көлігімен (жолаушылар вагондары) тасымалдау болып табылады. Осыған байланысты ластанудың негізгі көзі жылыту қазандықтарымен жабдықталған жолаушылар вагондары болып табылады. Жолаушылар вагондары тек қыста жылытылады. Жолаушылар вагондарының жылыту қазандықтарында отын ретінде қатты отын (көмір) пайдаланылады. Бұл ретте атмосфераға шығарындылар Экологиялық кодексте белгіленген (рұқсат етілген) лимиттерден аспайды.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Сонымен қатар, жылыту қазандықтарымен жабдықталған жолаушылар вагондары парктен кезең-кезеңімен шығарылады және атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын азайту үшін шарттық шарттарда металл сынықтарына тапсыру арқылы белгіленген тәртіппен жойылады.

Экологиялық кодекстің талаптарына сәйкес, Топ объектілері III және IV санаттарға кіреді, қоршаған ортаға елеулі теріс әсер етпейді, олар бойынша объектілердің ықпалын жою үшін қаражат резервін қалыптастыру көзделмейді.

Топтың Техникалық саясат департаментінің қорытындысына сәйкес Топтың балансында тұрған, өндірістік қызметте пайдалануға талап етілмеген ғимараттар мен құрылыстар Мүлікті өткізу қағидаларына сәйкес іске асырылатын болады. Осыған байланысты, Топтың негізгі құралдарын есептен шығару жоспарында ғимараттар мен құрылыстарды есептен шығару көзделмеген. Топ Экологиялық кодекс талаптарына байланысты елеулі міндеттемелер жоқ және қоршаған ортаға теріс әсер ететін объектілерді пайдалану салдарын жою үшін қаражат резервін құру талап етілмейді деп санайды.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

**2022 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың теңгеде)**

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар, жабдықтар	Теміржол келігі	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2022 ж. 1 қаңтардағы баланстық құн	6,138,958	2,717,276	226,084,132	943,812	308,015	236,192,193
Түсімдер	3,497,430	741,151	20,716,212	160,379	2,513,023	27,628,195
Шығулар	(10,126)	(461,889)	(3,927,838)	(121,880)	(11,783)	(4,533,516)
Тозу бойынша шығыстар	(220,183)	(660,857)	(9,477,749)	(112,096)	-	(10,470,885)
Шығулар бойынша тозу	2,035	461,664	3,771,489	121,678	-	4,356,866
Ішкі орын ауыстыру	413,193	82,074	1,881,860	54,570	(2,431,697)	-
2022 ж. 31 желтоқсандағы баланстық құн	9,821,307	2,879,419	239,048,106	1,046,463	377,558	253,172,853
Құны бойынша	12,527,889	9,173,173	327,045,550	2,449,939	426,923	351,623,474
Жинақталған тозу және құнсыздану	(2,706,582)	(6,293,754)	(87,997,444)	(1,403,476)	(49,365)	(98,450,621)
2022 ж. 31 желтоқсандағы баланстық құн	9,821,307	2,879,419	239,048,106	1,046,463	377,558	253,172,853
2021 ж. 1 қаңтардағы баланстық құн	6,358,370	3,267,935	201,668,147	1,075,493	87,671	212,457,616
Түсімдер	-	86,564	31,546,579	782	1,882,699	33,516,624
Шығулар	(5,726)	(510,703)	(1,008,594)	(35,265)	-	(1,560,288)
Тозу бойынша шығыстар	(219,412)	(665,901)	(8,764,714)	(124,652)	-	(9,774,679)
Шығулар бойынша тозу	5,726	494,763	1,005,839	50,452	-	1,556,780
Ішкі орын ауыстыру	-	44,618	1,636,875	(22,998)	(1,658,495)	-
Құнсыздану	-	-	-	-	(3,860)	(3,860)
2021 ж. 31 желтоқсандағы баланстық құн	6,138,958	2,717,276	226,084,132	943,812	308,015	236,192,193
Құны бойынша	8,627,392	8,811,837	308,376,820	2,355,366	360,480	328,531,895
Жинақталған тозу және құнсыздану	(2,488,434)	(6,094,561)	(82,292,688)	(1,411,554)	(52,465)	(92,339,702)
2021 ж. 31 желтоқсандағы баланстық құн	6,138,958	2,717,276	226,084,132	943,812	308,015	236,192,193

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың баланстық құны тиісінше 1,173,218 мың теңге және 1,319,793 мың теңге болатын негізгі құралдары Акционерден алынған қарыздар бойынша кепілді қамтамасыз ету ретінде әрекет етті (14-ескерту).

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың толық амортизацияланған негізгі құралдарының бастапқы құны тиісінше 2,623,777 мың теңгені және 5,490,811 мың теңгені құрады.

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші Топ тиісінше 484,633 мың теңге және 90,330 мың теңге сомаға бастапқы тікелей шығындарды ескере отырып, 19,242,749 мың теңге және 31,546,579 мың теңге жалпы сомаға жалдау шарттары бойынша алынған 67 және 82 вагонды таныды.

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалдау шарттары бойынша алынған және «Теміржол көлігі» тобына енгізілген негізгі құралдардың баланстық құны 113,890,807 мың теңгені құрайды (2021 ж. 31 желтоқсан: 95,836,971 мың теңге).

2022 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ жалдау шарттары бойынша алынған негізгі құралдардың 2,662,376 мың теңгеге жалпы сомаға тозуын таныды (2021 ж.: 2,104,728 мың теңге).

7. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ҮШІН ТӨЛЕНГЕН АВАНСТАР

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Байланысты тараптарға негізгі құралдар үшін төленген аванстар	40,000,000	-
Үшінші тұлғаларға негізгі құралдар үшін төленген аванстар	1,646,291	1,098,839
	41,646,291	1,098,839

«ҚТЖ» ҰК» АҚ Директорлар кеңесінің 2022 ж. 28 қарашадағы №15 хаттамасымен теміржол жолаушылар вагондарын сатып алу-сату және «Stadler Bussnang AG» компаниясының технологиясы бойынша вагондарға техникалық қызмет көрсету қызметіне Компания мен «Жолаушылар вагондарын құрастыру зауыты» ЖШС арасында 2025-2044 жж. шарттар жасасу туралы шешім қабылданды.

Теміржол жолаушылар вагондарын сатып алу-сату туралы 2022 ж. 13 желтоқсандағы №194-Ц шартының талабына сәйкес «Жолаушылар вагондарын құрастыру зауыты» ЖШС-не жолаушылар вагондарының құрамдас бөліктерін сатып алуға 40,000,000 мың теңге мөлшерінде алдын ала төлем төленді.

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша үшінші тұлғаларға негізгі құралдар үшін төленген аванстар «ЗИКСТО» АҚ-ға теміржол жолаушылар вагондарын сатып алуға 1,646,291 мың теңге сомасында берілген аванстармен ұсынылған (2021 ж. 31 желтоқсан: 1,098,839 мың теңге).

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

8. БАСҚА ДА ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Өтелетін ҚҚС	11,823,206	11,314,224
Болашақ кезеңдердің шығыстары	-	484,633
Қаржылық емес активтер жиыны	11,823,206	11,798,857
Сатып алушылар мен тапсырыс берушілердің ұзақ мерзімді берешегі	39,084	46,739
Басқалары	92,562	122,711
Қаржылық ұзақ мерзімді активтер жиыны	131,646	169,450
	11,954,852	11,968,307
Төмендегіні шегергенде:		
Өтелетін ҚҚС бойынша құнсыздануға арналған резерв	(11,823,206)	(10,379,708)
	131,646	1,588,599

2022 ж. Топ қосымша құн салығы бойынша 1,443,498 мың теңге (2021 ж.: 341,370 мың теңге) сомасына резерв құрды, себебі басшылық Қазақстан Республикасының салық заңнамасының нормаларына сәйкес, сондай-ақ кезікпе салықтық тексерулер жүргізу кезінде өнім берушілердің, мердігерлердің тауарлары, жұмыстары мен қызметтері бойынша қайтаруға ұсынылған сомаларды растамау тәуекелінің болуына байланысты осы соманы өтеу ықтималдығы жоқ деп бағалады. Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес жалпы айналымдағы халықаралық жолаушылар айналымының үлесіне барабар айқындалатын ҚҚС бойынша асып кету сомасы қайтарылуға жатады.

2022 ж. ішінде вагондар мен доңғалақ жұптарын еншілес ұйым «Вагонсервис» АҚ жарғылық капиталына табыстау нәтижесінде Компания бұрын құрылған жалпы сомасы 9,101,194 мың теңге құнсыздануға арналған резерв есебінен есепке жатқызуға жатпайтын өтелетін ҚҚС есептен шығарды

9. ҚОРЛАР

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қосалқы бөлшектер	2,714,936	1,777,854
Шикізат және материалдар	457,329	423,228
Нысанды киім және арнайы киім	344,075	234,465
Отын	338,597	240,108
Бланкілер, қағаз бұйымдар	73,894	76,857
Басқалары	436,425	386,745
	4,365,256	3,139,257
Шегергенде: өтімді емес қорлар бойынша резервтер	(70,550)	(52,557)
	4,294,706	3,086,700

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

10. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегі (30-ескерту)	2,294,781	1,107,641
Бөгде кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі	683,312	458,390
	2,978,093	1,566,031
Шегерім:		
Бөгде кәсіпорындардың дебиторлық берешегі бойынша күтілетін кредиттік шығындар	(1,419)	(9,637)
Байланысты тараптардың дебиторлық берешегі бойынша күтілетін кредиттік шығындар (30-ескерту)	(1,962)	(3,338)
	2,974,712	1,553,056

Топ клиенттеріне ұсынылатын қызметтер бойынша берешекті өтеудің орташа мерзімі 30 күнді құрайды. Топ өтелмеген сауда дебиторлық берешекке пайыз есептемейді.

Сауда дебиторлық берешек негізінен пайда болу мерзімі 30 күнге дейінгі кешіктірілмеген берешекпен ұсынылған.

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда дебиторлық берешегі келесі валюталарда ұсынылды:

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Теңге	2,720,550	1,533,920
Швейцариялық франктер	236,775	-
Еуро	17,387	19,136
	2,974,712	1,553,056

Сауда дебиторлық берешектің кредиттік және валюталық тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат 29-ескертуде берілген.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

11. БАСҚА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Берілген қысқа мерзімді аванстар	1,417,487	628,067
Өтелетін ҚҚС	932,345	1,742,350
Табыс салығын қоспағанда, салықтар бойынша алдын ала төлем	699,482	644,860
Болашақ кезеңдердің шығыстары	101,542	84,097
Басқалары	280,083	271,344
Қаржылық емес қысқа мерзімді активтер жиыны	3,430,939	3,370,718
Берілген қаржылық көмек	442,890	161,824
Шарттардың талаптарын бұзғаны үшін өсімпұлдар, айыппұлдар	173,233	66,330
Қызметкерлердің берешегі	86,550	89,477
Басқа қаржы активтері	208,667	229,950
Қаржылық қысқа мерзімді активтер жиыны	911,340	547,581
	4,342,279	3,918,299
Шегерім:		
Бөгде кәсіпорындардың өзге де қысқа мерзімді активтері бойынша күмәнді борыштар бойынша резерв	(442,839)	(462,203)
Байланысты тараптардың өзге де қысқа мерзімді активтері бойынша күмәнді борыштар бойынша резерв	(1,580)	(555)
	3,897,860	3,455,541

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелетін ҚҚС қысқа мерзімді бөлігі 932,345 мың теңге соманы құрады. ҚҚС бойынша асып кету сомасы төмендегідей қалыптасты:

- 2021 ж. іші сомасы – 578,653 мың теңге;
- 2022 ж. іші сомасы – 353,692 мың теңге.

Өзге қысқа мерзімді қаржы активтері теңгемен көрсетілген.

12. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қысқа мерзімді банктік салымдар, теңгемен	7,691,546	4,707,811
Жолда ақша қаражаты	344,237	167,766
Банктердегі ағымдағы шоттардағы ақша, теңгемен	45,193	385,845
	8,080,976	5,261,422
Шегерім: ақша қаражаттары мен олардың баламалары бойынша күтілетін кредиттік залалдар	(5,151)	(3,409)
	8,075,825	5,258,013

Банктердегі ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты жылдық 0.5% басталатын пайыздық мөлшерлемеге негізделген сыйақы әкеледі (2021 ж.: жылдық 0.2%-дан 0.5%-ға дейін).

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты негізінен «Қазақстан Халық банкі» АҚ орналастырылған.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 7,688,086 мың теңге сомасындағы ақша қаражаты жылдық 16.2% пайыздық мөлшерлеменен 5 күнге «Қазақстан Халық банкі» АҚ қысқа мерзімді салымдарға орналастырылды (2021 ж. 31 желтоқсан: «Қазақстан Халық банкі» АҚ 5 күнге жылдық 9.2%-бен 4,707,811 мың теңге).

Ақша қаражаты мен оның баламаларының кредиттік және валюталық тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат 29-ескертуде берілген.

13. АКЦИОНЕРЛІК (ЖАРҒЫЛЫҚ) КАПИТАЛ

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар саны	Шығарылған акциялар саны	Акционерлік (жарғылық) капитал, мың теңгемен
2021 ж. 31 желтоқсанға	80,133,127	69,759,353	88,480,613
2022 ж. 31 желтоқсанға	80,133,127	69,760,453	93,822,458

2022 ж. 14 қарашада Акционердің басқармасы орналастыру бағасы әр акция үшін 5,096 мың теңгеден 1,000 дана жай акцияны орналастыру және орналастыру бағасы әр акция үшін 2,458 мың теңгеден 100 дана жай акцияны орналастыру туралы шешім қабылдады. Тіркеу 2022 ж. желтоқсанда жүргізілді.

Табысталған мүлік түріндегі жарғылық капиталға жарнаның әділ құны 5,341,845 мың теңгені құрады.

14. ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ҚАРЫЗДАР

	Пайыздық мөлшерлеме	Өтеу күні	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
«ҚТЖ» ҰК» АҚ	0.01%-0.75%	2036-2046 жж.	29,172,894	29,911,381
«Қазақстан даму банкі» АҚ	1.75%	2035 ж. наурыз	3,516,266	3,355,819
Ұзақ мерзімді қарыздар жиыны			32,689,160	33,267,200
Негізгі борыштың ағымдағы бөлігі			(2,611,578)	(2,611,578)
Есептелген сыйақы			(157,704)	(165,236)
Ұзақ мерзімді қарыздардың ағымдағы бөлігі жиыны			(2,769,282)	(2,776,814)
			29,919,878	30,490,386

2022 және 2021 жж. іші қарыздар бойынша қозғалыс былайша берілген:

	2022 ж.	2021 ж.
1 қаңтардағы сальдо	33,267,200	33,864,586
Дисконт амортизациясы және қарыздар бойынша пайыздар (27-ескертү)	2,277,528	2,311,483
Төленген пайыздар	(220,516)	(272,385)
Қарыздарды өтеу	(2,611,578)	(2,611,577)
Басқалары	(23,474)	(24,907)
31 желтоқсандағы сальдо	32,689,160	33,267,200

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Қарыздар мынадай түрде өтелуге тиіс:

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Бір жыл ішінде	2,769,282	2,776,814
1 жылдан 2 жылға дейін	2,572,878	2,581,148
2 жылдан 3 жылға дейін	2,694,552	2,403,985
3 жылдан 4 жылға дейін	2,898,149	2,514,160
4 жылдан 5 жылға дейін	2,690,624	2,703,622
5 жылдан астам	19,063,675	20,287,471
	32,689,160	33,267,200

«ҚТЖ» ҰК» АҚ

2011-2016 жж. аралығында Компания «ҚТЖ» ҰК» АҚ-дан 0.01%-дан 0.75%-ға дейін нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелермен 2036-2046 жж. дейін өтеу мерзімімен қарыздар алды. Бұл қарыздар бастапқы тану кезінде меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қарыздардың әділ құнына дейінгі түзетуді көрсете отырып, жылдық 5.15%-7.41% мөлшерлемелер бойынша дисконтталды.

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы қарыздар бойынша орташа өлшемді тиімді пайыздық мөлшерлеме жылдық 7.45% құрады (2021 ж. 31 желтоқсан: жылдық 7.04%)

«Қазақстан Даму Банкі» АҚ

2015 ж. еншілес кәсіпорын «Вагонсервис» АҚ «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-дан жылдық 1.75% мөлшерлеме бойынша өтеу мерзімі 2035 ж. дейін қарыз алды, осы қарыз бастапқы танылған кезде меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қарыздың әділ құнына дейінгі түзетуді көрсете отырып, жылдық 7.38% мөлшерлеме бойынша дисконтталды.

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы қарыз бойынша орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлеме 7.30% құрады (2021 ж. 31 желтоқсан: жылдық 7.38%)

Ұзақ мерзімді қарыздар теңгемен көрсетілген

Қарыздар бойынша берешектің өтімділік тәуекеліне ұшырағыштығы туралы ақпарат 29-ескертуде берілген.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

15. ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

	Жалдау төлемдері		Жалдау төлемдерінің келтірілген құны	
	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Бір жылдың ішінде	4,209,239	2,714,503	4,166,990	2,680,781
1 жылдан 2 жылға дейін	4,675,508	2,543,815	4,540,207	2,465,174
2 жылдан 3 жылға дейін	6,410,804	3,228,428	6,105,582	3,073,515
3 жылдан 4 жылға дейін	8,710,214	4,985,425	8,154,140	4,659,289
4 жылдан 5 жылға дейін	9,463,671	7,306,534	8,703,257	6,720,300
Бес жылдан астам	104,640,731	97,921,892	86,223,129	80,074,819
	138,110,167	118,700,597	117,893,305	99,673,878
Минус: болашақ қаржылық шығыстар	(20,216,862)	(19,026,719)	-	-
Жалдау төлемдерінің келтірілген құны	117,893,305	99,673,878	117,893,305	99,673,878
			2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Төмендегілерде көрсетілген:				
- жалдау бойынша міндеттемелердің ағымдағы бөлігінде			4,166,990	2,680,781
- жалдау бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді бөлігінде			113,726,315	96,993,097
			117,893,305	99,673,878

2022 және 2021 жж. іші жалдау бойынша қозғалыс келесідей көрсетілген:

	2022 ж.	2021 ж.
1 қаңтарға сальдо	99,673,878	69,222,802
Жаңа жалдау шарттары (жалдауды бастапқы тану)	18,758,116	30,982,143
Пайыздар бойынша шығыстар (27-ескерту)	1,977,352	1,825,428
Негізгі борышты төлеу	(765,584)	-
Пайыздарды капиталдандыру	-	90,330
Төленген пайыздар	(1,750,457)	(2,446,825)
31 желтоқсанға сальдо	117,893,305	99,673,878

2019-2020 жж. ішінде «Жолаушылар вагондарын сатып алу» инвестициялық жобасын іске асыру шеңберінде Топ «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ және «Тұлпар» вагон құрастыру зауыты» ЖШС-мен қаржылық лизинг аясында 159 жолаушылар вагонын жеткізуге 63,522,337 мың теңге жалпы сомаға бірқатар шарттар жасасты. Осы шарттардың шеңберінде вагондар 20 жыл мерзімге жалға берілді, негізгі борышты төлеу бойынша жеңілдікті мерзім 5-6 жыл, сыйақы мөлшерлемесі – жылдық 1.50%-1.75%, төлем жылына 1 рет.

2020 ж. ішінде COVID-19-ға байланысты тасымалдау көлемінің азаюына байланысты Топ пен «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ арасында жалдау шарттарына қосымша келісімдер жасалды, оларға сәйкес 2020 ж. төленуге жататын жалдау төлемдері 2021 ж. ауыстырылды. Кейінге қалдырылған төлемдердің жалпы сомасы 937,593 мың теңгені құрады. ХҚЕС (IFRS) 16 түзетулеріне сәйкес, Топ осы қосымша келісімдерді жалдау шарттарының модификациясы ретінде есепке алған жоқ.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

2021 ж. қыркүйекте «Жолаушылар вагондарын сатып алу» инвестициялық жобасын іске асыру шеңберінде Топ «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ және «Тұлпар» вагон құрастыру зауыты» ЖШС-мен 14,769,195 мың теңге сомасына қаржылық лизинг шеңберінде 32 жолаушылар вагонын жеткізуге шарт жасасты. Жалдау 20 жыл мерзімге берілді, негізгі қарызды төлеу бойынша жеңілдік кезеңі 6 жыл, сыйақы мөлшерлемесі – жылдық 1.50%, төлем жылына 1 рет. 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ жалдау бойынша міндеттемелердің бастапқы сомасын 13,125,000 мың теңге деп тани отырып, барлық 32 вагонды алды.

2022 ж. шілде және тамыз айларында «Жолаушылар вагондарын сатып алу» инвестициялық жобасын іске асыру шеңберінде Компания, «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ және «Тұлпар» вагон құрастыру зауыты» ЖШС арасында 2017 ж. 5 шілдедегі №85/ЖЛ қаржылық лизинг шарты шеңберінде, 16,607,142 мың теңге жалдау бойынша міндеттемелердің бастапқы сомасын тани отырып, 18,891,579 мың теңге сомаға 62 жолаушы вагоны жеткізілді. Жалдау 20 жыл мерзімге, негізгі борышты төлеу бойынша жеңілдікті кезең 6 жыл, сыйақы мөлшерлемесі-жылдық 1.75%, жылына 1 рет төленеді.

2022 ж. желтоқсанда «Жолаушылар вагондарын сатып алу» инвестициялық жобасын іске асыру шеңберінде Топ «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ және «ЗИКСТО» АҚ-мен қаржылық лизинг шеңберінде 8,318,200 мың теңге сомаға 11 жолаушылар вагонын жеткізуге шарт жасасты. Жалдау 20 жыл мерзімге, негізгі борышты төлеу бойынша жеңілдікті кезең 6 жыл, сыйақы мөлшерлемесі – жылдық 1.50%, жылына 1 рет төленеді. 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 2,150,974 мың теңге сомаға жалдау бойынша міндеттемелердің бастапқы сомасын тани отырып, 5 вагон алды.

2022ж. ішінде 91,870 мың теңге сомасында ҚҚС қоса алғанда, 857,454 мың теңге сомаға негізгі борыш төленді.

Топтың жалдау шарттары бойынша міндеттемелері жалға берушінің жалдау мерзімі ішінде жалға алынған активтерге меншік құқығын сақтаумен қамтамасыз етілген.

Жалдау бойынша міндеттемелердің өтімділік тәуекеліне ұшырауы туралы ақпарат 29-ескертуде берілген.

16. АЛЫНҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨМЕК

	2022 ж. 31 желтоқсан
Алынған қаржылық көмек	40,000,000
Төмендегілерді шегергенде:	
Дисконт	(2,662,086)
Кейінге қалдырылған салық әсері	(665,521)
Дисконт амортизациясы	119,426
	36,791,819

2022 ж. 23 желтоқсанда «Жолаушылар вагондарын сатып алу» инвестициялық жобасын іске асыру шеңберінде Компания «ҚТЖ» ҰК» АҚ-мен 2023 ж. 30 маусымға дейін қайтару мерзімімен 40,000,000 мың теңге сомаға пайызсыз және кепілсіз қаржылық көмек беруге шарт жасасты.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Бастапқы тану кезінде алынған бұл қаржылық көмек меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте алынған қаржылық көмектің әділ құнына түзетуді көрсете отырып, жылдық 18.9% нарықтық мөлшерлеме бойынша дисконтталды.

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша орташа өлшенген тиімді пайыздық мөлшерлеме жылдық 16% құрады.

17. ТАБЫС САЛЫҒЫ

Қазақстан Республикасында құрылған компаниялар қазақстандық заңнамаға сәйкес салық салынатын пайдадан корпоративтік табыс салығын төлейді. 2022 және 2021 жж. корпоративтік табыс салығының мөлшерлемесі 20% құрады.

31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші табыс салығы бойынша шығыстар мыналарды қамтыды:

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Алдыңғы жылдардағы ағымдағы табыс салығын түзету	(1,358)	13,039
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыстар/(үнемдеу)	319,885	(586,594)
	318,527	(573,555)

Төменде бухгалтерлік пайдадан ресми белгіленген мөлшерлеме бойынша салық салуға дейін есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды 31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші табыс салығы бойынша шығыстармен салыстыру келтірілген:

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Салық салынғанға дейінгі пайда/(шығын)	2,197,384	(9,191,890)
Ресми салық мөлшерлемесі	20%	20%
Ресми мөлшерлеме бойынша табыс салығы бойынша теориялық шығыс/(үнемдеу)	439,477	(1,838,378)
Салықты есептеу мақсаттары үшін шегерімге жатпайтын/ (салық салынбайтын) шығыстардың/(кірістердің) салықтық әсері:		
Көшірілетін салық шығындары бойынша танылмаған салық активтеріндегі өзгеріс	(696,367)	2,042,614
Салық есебіндегі негізгі құралдардың құн баланстары бойынша түзету	-	(1,188,827)
Шегерілмейтін шығындар	575,417	411,036
Табыс салығы бойынша шығыс/(үнемдеу)	318,527	(573,555)

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген сомалар арасындағы уақытша айырмаларға есепті күнге қолданылатын ресми белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген кейінге қалдырылған салық сомалары 2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мыналарды қамтыды:

	2022 ж. 31 желтоқсан	Пайда мен шығындарда көрсетілген	Меншікті капиталда көрсетілген	2021 ж. 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық активтері:				
Көшірілетін салық шығындары	11,728,953	1,502,095	-	10,226,858
Қаржылық кепілдік шарттары бойынша міндеттемелер	15,869	(661,570)	-	677,439
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резерв	373,890	96,175	-	277,715
Сот талаптары бойынша резерв	15,868	(82,034)	-	97,902
Басшы қызметкерлерге сыйақы төлеуге арналған резерв	54,963	(22,816)	-	77,779
Салықтар	61,777	8,549	-	53,228
Топ қызметкерлеріне өткізілген пәтерлер құнының айырмашылығы	42,761	(6,446)	-	49,207
Өтімді емес қорлар бойынша резерв	14,110	3,599	-	10,511
Дебиторлық берешек және басқа да ағымдағы активтер	4,343	(2,169)	-	6,512
Басқалары	2,843	(1,480)	-	4,323
	12,315,377	833,903	-	11,481,474
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері:				
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(21,718,140)	(1,586,973)	-	(20,131,167)
Акционерден алынған қарыздар мен қаржылық көмек құнының айырмашылығы	(4,829,239)	432,100	(665,521)	(4,595,818)
Өткізілген қорлар құнының айырмашылығы	(958)	1,085	-	(2,043)
	(26,548,337)	(1,153,788)	(665,521)	(24,729,028)
Таза кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің жиыны	(14,232,960)	(319,885)	(665,521)	(13,247,554)

Топ көшірілетін салықтық шығындарға жататын кейінге қалдырылған салықтық активтерді таныды. Басшылықтың пікірінше, Топ болашақта салық салынатын жеткілікті пайданың болуын жоспарлап отыр, кейінге қалдырылған салық активтері оларға есептелуі мүмкін. Осы көшірілген салық шығындары салық салу мақсаттары үшін олар туындаған күннен бастап 10 жыл ішінде аяқталады. 2015 ж. бастап пайда болған көшірілетін салықтық шығындар кем дегенде, 2025 ж. дейін кейінге қалдырылуы мүмкін.

18. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫ БЕРУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін сыйақы төлеу жоспары және қызметкерлерге өзге де ұзақ мерзімді сыйақылар

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес зейнетақы аударымдары қызметкерлердің міндеттемесі болып табылады және Топтың төменде көрсетілгендерден басқа, қызметкерлерге зейнеткерлікке шыққаннан кейін төлемдер бойынша ағымдағы немесе болашақ міндеттемелері жоқ.

2019 ж. ішінде Топ келесі 5 жыл ішінде персонал санын қысқарту жоспарларын орындау мақсатында ерте зейнетке шығу ережелерін (бұдан әрі – «1-ереже») бекітті. 1-ереже заңнамада белгіленген зейнеткерлік жасқа дейін 5 жылдан аз қалған қызметкерлерге қолданылады.

2021 ж. ішінде Топ қызметкерлер санын қысқарту жөніндегі жоспарларды орындау мақсатында Компанияның және оның еншілес ұйымдарының босатылған қызметкерлеріне өтемақы төлеу қағидаларын (бұдан әрі – «2-ереже») бекітті. 2-ереже лауазымдары оңтайландыруға жататын және тараптардың келісімі бойынша еңбек шарттары бұзылған қызметкерлерге өтемақы төлеу тәртібін айқындайды.

Жұмыскерлерге еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі сыйақылар және жұмыскерлерге берілетін өзге де ұзақ мерзімді сыйақылар топ пен оның еңбек ұжымы арасында жасалған 1-ережеге, 2-ережеге және 2021-2023 жж. арналған Ұжымдық шартқа сәйкес төленеді.

Осы құжаттарға сәйкес Топ келесі негізгі төлемдер мен жеңілдіктерді қамтамасыз етеді:

Еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі сыйақылар:

- зейнеткерлікке шыққан кездегі біржолғы жәрдемақы;
- 1-ережеге сәйкес саладағы жұмыс өтіліне байланысты еңбек шартын мерзімінен бұрын бұзған кездегі біржолғы төлем;
- қызметкер зейнет жасына жеткенге дейін айына 70 мың теңгеден кем емес және 200 мың теңгеден аспайтын мөлшерде жәрдемақы, қызметкер зейнет жасына жеткенге дейінгі барлық кезең үшін бір жолғы тәртіппен немесе 1-ережеге сәйкес ай сайынғы негізде төленеді;
- 2-ережеге сәйкес еңбек шарты бұзылған күннен бастап алты ай ішінде айына кемінде 70 мың теңге және 200 мың теңгеден аспайтын мөлшерде жәрдемақы;
- зейнеткерлерге мейрамдарда материалдық көмек;
- зейнеткерлерге санаторлық-курорттық сауықтыруға жолдамалар ұсыну;
- зейнеткерлердің салттық қызметтеріне ақы төлеуге материалдық көмек;
- зейнеткерлерге мерейтойлық күндерге бір жолғы материалдық көмек;
- зейнеткерлерге тісті протездеу үшін шығындарды өтеу;
- зейнеткерлерге теміржол көлігімен жол жүру ақысын төлеуге шығындарды өтеу

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер:

- қызметкерлерге санаторлық-курорттық емделуге материалдық көмек;
- қызметкерлерге тісті протездеу ақысының шығындарын өтеу;
- мерейтойлық күндерге жұмыскерлерді бір жолғы көтермелеу;
- қызметкерлерге теміржол көлігімен жол жүру ақысының шығындарын өтеу.

Төлемдердің мөлшері белгіленген Зейнетақы жоспары бойынша төлемдер қызметкерлердің оларға зейнетақы төлемдеріне құқық беретін қызметтерді көрсетуіне қарай шығыстарға жатқызылады.

Бұл бағдарламалар қаржыландырылмайды. Топтың осы бағдарламаларға қатысты саясаты міндеттемелерді жабу үшін активтерді жинақтауды көздемейді, қызметкерлер тарапынан бағдарламаға қосымша жарналар жүргізілмейді.

Қызметкерлерге сыйақылар жөніндегі Топ міндеттемелерінің қозғалысы мынадай түрде берілген:

	<u>2022 ж.</u>	<u>2021 ж.</u>
Жыл басындағы міндеттемелердің жалпы сомасы	2,185,702	2,022,400
Қызметтердің ағымдағы құны	49,938	54,134
Өткен қызметтердің құны	-	12,168
Сыйақы құны	227,314	208,783
Жыл ішінде пайда мен шығындарда танылған актуарлық шығын	203,781	83,368
Пайда мен шығындарда танылған шығыстар жиыны	481,033	358,453
Өзге жиынтық кірісте танылған актуарлық қайта бағалау	(206,121)	84,455
Жыл ішінде төленген төлемдер	(164,831)	(279,606)
Жыл соңындағы міндеттемелердің жалпы сомасы	2,295,783	2,185,702
Минус: өтеу мерзімі бір жыл ішінде болатын міндеттеме	(366,333)	(531,079)
Өтеу мерзімі бір жылдан кейін болатын міндеттеме	1,929,450	1,654,623

Пайда мен шығындарда танылған қызметкерлерге сыйақы бойынша шығыстар персоналға арналған шығындардың құрамында өзіндік құн мен әкімшілік шығыстарда көрсетілген (24 және 26-ескертүүлөр).

Топ міндеттемелерінің есептері өлім-жітім деңгейі бойынша жарияланған статистикалық мәліметтер, сондай-ақ Топтың жұмыскерлер мен зейнеткерлердің саны, жасы, жынысы және жұмыс өтілі бойынша нақты деректері және қызметкерлер санының өзгеруі жөніндегі статистика, Ережелерді пайдалану мүмкіндігі берілетін барлық жұмыскерлер ең төменгі қажетті жасқа жеткен кезде, яғни заңнамада белгіленген зейнеткерлік жасқа дейін 5 жылдан ерте емес уақытта пайдаланады деп күту негізінде дайындалды. Жұмыс істеп жүрген және зейнеткерлікке шыққан бұрынғы қызметкерлер үшін зейнеткерлік жас басталғаннан кейінгі орташа өмір сүру ұзақтығы ерлер үшін 14.3 жасты және әйелдер үшін 18.4 жасты құрайды.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепті жасау күніне өзге де негізгі жорамалдар төменде берілген:

	2022 ж.	2021 ж.
Жеңілдік мөлшерлемесі	10.60%	10.40%
Болашақта материалдық көмектің күтілетін жылдық өсімі	4.06%	4.21%
Болашақта ең төменгі жалақының күтілетін жылдық өсімі	4.87%	5.30%
Болашақта теміржол билеттері құнының күтілетін жылдық өсуі	5.52%	5.55%
Зейнетақы аударымдарының күтілетін жылдық өсуі	4.87%	5.30%

Актuariй жүргізген сезімталдықты талдау көрсеткендей, инфляция деңгейі 1%-ға артқан жағдайда туындайтын қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттемелердің максималды өсуі 6.7% және дисконттау мөлшерлемесі 1% азайған жағдайда 5.6% құрайды.

Жоғарыда келтірілген сезімталдықты талдау төлемдердің мөлшері белгіленген зейнетақы жоспарлары бойынша міндеттемелердің нақты өзгерістерін көрсетпеуі мүмкін, өйткені жорамалдардың бір-бірінен бөлек өзгеруі екіталай (кейбір жорамалдар өзара байланысты).

Бұдан басқа, сезімталдықты талдау кезінде төлемдердің мөлшері белгіленген зейнетақы жоспарлары бойынша міндеттемелердің келтірілген құны есепті күнге болжанатын шартты бірлік әдісі бойынша есептелді. Дәл осындай әдіс қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген төлемдердің белгіленген мөлшерлерімен зейнетақы жоспарлары бойынша есеп айырысу кезінде қолданылды.

Сезімталдықты талдау кезінде пайдаланылған әдістер мен жорамалдар алдыңғы жылдары қолданылғаннан ерекшеленбейді.

19. САУДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Бөгде кәсіпорындарға сауда кредиторлық берешек	11,401,785	13,111,587
Байланысты тараптарға сауда кредиторлық берешек (30-ескерту)	2,194,749	1,567,711
	13,596,534	14,679,298

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың неғұрлым маңызды қызмет көрсетушілері, «ҚТЖ» ҰК» АҚ компаниялар тобына келетін сауда кредиторлық берешегі тиісінше 2,031,089 мың теңгені (сауда кредиторлық берешектің 15%) және 1,450,852 мың теңгені (сауда кредиторлық берешектің 10%) құрады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Сауда кредиторлық берешек келесі валюталарда көрсетілген:

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Теңге	9,119,504	10,549,205
Еуро	4,455,154	3,970,963
Швейцариялық франк	21,876	-
Басқа валюталарда	-	159,130
	13,596,534	14,679,298

Сауда кредиторлық берешегінің өтімділік тәуекеліне және валюталық тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат 29-ескертуде берілген.

20. ШАРТТАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Төменде ағымдағы есепті кезеңде танылған және кезең басындағы шарт бойынша міндеттемелерге енгізілген кірістер бойынша ақпарат келтіріледі. Ағымдағы есепті кезеңде алдыңғы кезеңдерде орындалған міндеттемелерді орындауға байланысты кірістер танылмады.

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Жолаушыларды тасымалдауға байланысты міндеттемелер	3,022,125	1,858,152
Өзге де қызметтер көрсеткені үшін алынған аванстар	188,506	190,470
	3,210,631	2,048,622

Кезеңнің басындағы шарттар бойынша міндеттемелерге енгізілген сомалардан кезең ішінде танылған түсім 1,795,190 мың теңгені (ҚҚС қоса алғанда) құрады.

21. ҚАРЖЫЛЫҚ КЕПІЛДІК ШАРТТАРЫ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қаржылық кепілдік шарттары	79,347	3,387,193
	79,347	3,387,193

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

2019 және 2018 жж. Топ «Қазтеміртранс» АҚ және «ҚТЖ-Жүк тасымалы» АҚ байланысты тараптармен бірлесіп, Акционер шығарған еурооблигациялар бойынша негізгі борышты және есептелген пайызды уақтылы өтеу бойынша кепілгер болды. Кепілдіктің мерзімі мен түрлері туралы толық ақпарат төменде көрсетілген:

Эмитент	Кепілдік мақсаты	Кепілдік берілген күн	Кепілдік мерзімі	Кепілдік сомасы
«ҚТЖ» ҰК» АҚ	Сенімгерлік келісімге, Төлем агенттік келісіміне, «ҚТЖ» ҰК» АҚ, «Қазтеміртранс» АҚ, «ҚТЖ-Жүк тасымалы» АҚ, «Жолаушылар тасымалы» АҚ және «Вагонсервис» АҚ арасындағы жазылу шартына сәйкес, «Жолаушылар тасымалы» АҚ басқа кепілгерлермен («Қазтеміртранс» АҚ, «ҚТЖ-Жүк тасымалы» АҚ, «Вагонсервис» АҚ) бірдей «ҚТЖ» ҰК» АҚ міндеттемелері бойынша жауап береді, бірақ кез келген жағдайда «ҚТЖ» ҰК» АҚ-мен бірдей көлемде	2018 ж. 5 желтоқсан	2023 ж. 5 желтоқсан	170,000,000 швейцариялық франк
«ҚТЖ» ҰК» АҚ	Сенімгерлік келісімге, Төлем агенттік келісіміне, «ҚТЖ» ҰК» АҚ, «Қазтеміртранс» АҚ, «ҚТЖ-Жүк тасымалы» АҚ, «Жолаушылар тасымалы» АҚ және «Вагонсервис» АҚ арасындағы жазылу шартына сәйкес, «Жолаушылар тасымалы» АҚ басқа кепілгерлермен («Қазтеміртранс» АҚ, «ҚТЖ-Жүк тасымалы» АҚ, «Вагонсервис» АҚ) бірдей «ҚТЖ» ҰК» АҚ міндеттемелері бойынша жауап береді, бірақ кез келген жағдайда «ҚТЖ» ҰК» АҚ-мен бірдей көлемде	2019 ж. 31 мамыр	2023 ж. 5 желтоқсан	80,000,000 швейцариялық франк

Осы кепілдіктердің әділ құны осы еурооблигациялар кірістілігінің нарықтық мөлшерлемелері бойынша ақша ағындарын дисконттау жолымен айқындалды. Қаржылық кепілдік шарттары бойынша міндеттемелерді бастапқы тану сәтінде осы қағаздардың кірістілік мөлшерлемелері жылдық 2.95-6% құрады.

2022 ж. маусымда Акционер жалпы номиналды көлемі 185,000,000 швейцариялық франк, 2014 ж. шығарылған облигацияларды 185,000,000 швейцариялық франк мөлшерінде (өтеу күніндегі бағам бойынша теңгедегі баламасы 85,571,750 мың теңге) өтеуді жүзеге асырды.

«ҚТЖ» ҰК» АҚ 2022 ж. 28 қазанда «ҚТЖ» ҰК» АҚ, «Қазтеміртранс» АҚ «ҚТЖ-Жүк тасымалы» АҚ, «Вагонсервис» АҚ, «Жолаушылар тасымалы» АҚ және BNY Mellon Corporate Trustee Services арасында Сенімгерлік келісімге (Fourth Supplemental Trust Deed) номиналды құнынан 100% (қоса алғанда) дейінгі баға бойынша кері сатып алу жолымен номиналды құны 882,978,000 АҚШ долларына дейінгі еурооблигацияларды мерзімінен бұрын өтеу туралы қосымша келісім жасасты. Нәтижесінде Топ қаржылық кепілдіктердің әділ құнының 3,470,205 мың теңге сомаға өзгергенін таныды.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Кепілдіктің баланстық құны төмендегілердің ішіндегі ең үлкені ретінде белгіленеді:

- ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес есептелген шығынға резерв сомасы; және
- осы уақытқа дейін сыйлықақының кумулятивті амортизациясын шегергенде алынған сыйақы (Топтың саясатына сәйкес амортизация шартты өтеу мерзімі басталғанға дейін сызықтық негізде есептеледі).

Есепті кезеңнің соңында Топ басшылығы кепілдікпен қамтамасыз етілген берешектердің мәртебесін, Акционердің қаржылық жағдайын, сондай-ақ Акционер жұмыс істейтін саланың экономикалық перспективаларын бағалады және қаржылық кепілдік шарттарын алғаш таныған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы болған жоқ деген қорытындыға келді. Тиісінше, Топ жасаған қаржылық кепілдік шарттары бойынша шығындарға арналған резерв күтілетін 12 айлық кредиттік шығындарға тең сомада бағаланады.

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер мынадай валюталарда көрсетілді:

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
АҚШ доллары	79,347	184,155
Швейцариялық франк	-	3,203,038
	79,347	3,387,193

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелердің валюталық тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырағыштығы туралы ақпарат 29-ескертуде берілген.

22. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Пайдаланылмаған демалыс бойынша резервтер	1,869,449	1,388,576
Басшы қызметкерлерге сыйақы және өзге де қызметкерлерге сыйлықақы төлеуге арналған резерв	274,817	388,895
Жалақы бойынша ағымдағы берешек	179,881	45,948
Қызметкерлерге қысқа мерзімді сыйақылардың жиыны	2,324,147	1,823,419
Тендерге қатысу үшін кепілдік жарна	662,704	536,380
Билеттерді сату үшін берешек, оның ішінде агенттік кассаларға	518,199	411,146
Басқасы	81,520	88,597
Қаржылық міндеттемелер жиыны	1,262,423	1,036,123
Субсидиялар	209,800	26,083
Басқа бағалау міндеттемелері бойынша резервтер	197,610	197,610
Сот талаптары бойынша резервтер	79,338	528,363
Бағалау міндеттемелерінің жиыны	486,748	752,056
	4,073,318	3,611,598

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

23. ТҮСІМ ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ КІРІСТЕР

	2022 ж.	2021 ж.
Жолаушылар тасымалынан түскен түсім:		
Жолаушылар тасымалы	81,306,313	52,029,395
Жолаушыларға қызмет көрсету	7,117,853	5,535,377
Жол жүру құжаттарын брондау, қайтару және сатуды ұйымдастыру үшін комиссия	1,228,882	1,001,241
Бағажды және поштаны тасымалдау	1,142,396	975,825
	90,795,444	59,541,838
Тауарларды өткізу және қызмет көрсетуден түсетін өзге де кірістер:		
Негізгі құралдарға техникалық қызмет көрсету	1,676,771	1,480,294
Вагондарды жалға беруден түсетін кірістер және өзге де жалдау	1,199,797	947,825
Өзгелері	1,881,739	1,294,306
	4,758,307	3,722,425
	95,553,751	63,264,263

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімді тану мерзімдері былайша берілген:

	2022 ж.	2021 ж.
Кезең ішінде	92,369,869	60,711,691
Белгілі бір уақытта	1,984,085	1,604,747
	94,353,954	62,316,438

24. ӨЗІНДІК ҚҰН

	2022 ж.	2021 ж.
Қысқа мерзімді резервтерді қоса алғанда, қызметкерлерге арналған шығындар	38,175,204	26,063,720
Негізгі құралдарға техникалық қызмет көрсету	24,227,456	22,179,394
Тозу және амортизация	10,424,609	9,726,752
Жолаушылар вагондарын жабдықтау	7,220,196	5,432,049
Материалдар мен қорлар	6,483,139	5,812,786
Кәсіби қызметтер	5,704,652	4,865,913
Локомотивтік тарту	5,130,169	4,509,043
Отын, жанар-жағармай материалдары	4,765,427	2,770,732
Жалпы пайдаланудағы вокзал үй-жайына қолжетімділік	4,243,007	3,565,509
Жолаушыларды тасымалдау бойынша шетелдік теміржолдардың қызметтері	2,499,020	115,816
Магистральдық желілерге қолжетімділік	1,121,118	505,398
Жалдау	706,017	642,021
Өзгелері	1,169,910	1,219,326
	111,869,924	87,408,459

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде Топ байланысты тараптардан тиісінше 15,494,402 мың теңге және 13,194,158 мың теңге сомаға тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алды (30-ескерту).

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде персонал шығындары мыналарды қамтыды:

	2022 ж.	2021 ж.
Персоналға жұмсалатын шығындар	33,596,067	23,296,979
Әлеуметтік салық және әлеуметтік сақтандыру	3,695,459	2,342,764
Қызметкерлерге сыйақы беру бойынша шығыстар (18-ескерту)	434,221	312,927
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резервті есептеу	449,457	111,050
	38,175,204	26,063,720

25. МЕМЛЕКЕТТІК СУБСИДИЯЛАР

2017 ж. 1 қаңтардан бастап Топ әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша тасымалдаушының белгіленген шығыстарын (теміржол желісінің магистральдарына кіруге арналған шығыстар, локомотивпен тартуды пайдалану бойынша шығыстар, вагондарды жалдау бойынша шығыстар, вагондарды күтіп ұстауға арналған шығыстар, вокзал шаруашылығы қызметтеріне арналған шығыстар және вагондарды сатып алуға арналған қарыздар бойынша пайыздар) өтеу ретінде мемлекеттік субсидиялар алады.

2020 ж. маусым мен тамызда Әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша жолаушылар тасымалын жүзеге асыруға байланысты тасымалдаушының шығыстарын ұзақ мерзімді субсидиялау қағидаларына өзгерістер енгізілді, атап айтқанда, субсидияланатын шығыстар тізбесі жолаушылар және қала маңындағы пойыздар мәжбүрлі түрде тоқтатылған кезінде төтенше жағдай және (немесе) форс-мажорлық мән-жайлар режимінің қолданылуы кезеңінде жалақы және әлеуметтік аударымдар бойынша шығыстармен толықтырылды. Сонымен қатар, 2020 ж. желтоқсанда субсидиялауға жататын шығыстардан локомотивпен тарту қызметіне арналған шығыстарды алып тастауға қатысты өзгерістер енгізілді, 2021 ж. желтоқсанда қалпына келтірілді.

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші мемлекеттік субсидиялар тиісінше 26,931,254 мың теңгені және 28,303,027 мың теңгені құрады.

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басшылығы Топ алынған субсидиялар бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерін орындады деп есептейді.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

26. ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

	2022 ж.	2021 ж.
Қысқа мерзімді резервтерді қоса алғанда, персоналға арналған шығындар	4,022,073	3,959,704
Комиссиялық сыйақылар	559,080	461,133
Сенімгерлік басқару бойынша мүлікті ұстау	405,215	365,865
Банктің қызметтері	403,821	396,258
Әлеуметтік іс-шаралар	391,084	299,233
Сақтандыру шығыстары	341,790	199,709
Қысқа мерзімді жалдау	304,011	296,111
Есепке жатқызылмайтын ҚҚС	303,905	42,113
Кәсіби қызметтер	238,044	148,540
Әкімшілік айыппұлдар және сот шығындары	162,904	250,056
Қызметтер	155,355	73,998
Иссапар шығыстары	107,288	72,347
Тозу және амортизация	37,642	38,292
Сот талаптары бойынша резервті (қалпына келтіру)/ есептеу	(195,455)	528,363
Консультациялық, аудиторлық және заң қызметтері	(949,335)	515,778
Негізгі басқарушы персонал қызметтері (30-ескерту)	-	1,972,701
Басқалары	353,736	164,945
	6,641,158	9,785,146

2021 ж. желтоқсанда Топ 2019 ж. 16 мамырдағы № 192/ЦЛ Жолаушыларды тасымалдауды басқару саласындағы ынтымақтастық туралы 2021 ж. 31 желтоқсанға дейін әрекет ететін келісім (бұдан әрі – Келісім) шеңберінде «DB Engineering & Consulting GmbH» бойынша 2,975,737 мың теңге сомасында консультациялық шығыстарын есептеді. Хат алмасу барысында және қабылданған Даулы мәселелерді реттеу туралы 2022 ж. 26 тамыздағы №131/ЦЛ келісім шеңберінде Топ 1,889,371 мың теңге сомаға іс жүзіндегі шығыстарды көрсетті, осылайша 2,975,737 мың теңге сомасында бұрын есептелген шығыстар түзетілді. 2022 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде басқа консультациялық қызметтер 137,031 мың теңгені құрады.

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде персонал шығындары мыналарды қамтыды:

	2022 ж.	2021 ж.
Персоналға жұмсалатын шығындар	3,540,119	3,505,471
Әлеуметтік салық және әлеуметтік сақтандыру	403,726	345,500
Қызметкерлерге сыйақы беру бойынша шығыстар (18-ескерту)	46,812	45,526
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резервті есептеу	31,416	63,207
	4,022,073	3,959,704

27. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫСТАР МЕН КІРІСТЕР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші қаржылық шығыстар мыналарды қамтыды:

	2022 ж.	2021 ж.
Дисконт амортизациясы және қарыздар бойынша пайыздар (14-ескерту)	2,277,528	2,311,483
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздар (15-ескерту)	1,977,352	1,825,428
Қаржылық көмек бойынша дисконт амортизациясы (16-ескерту)	119,426	-
	4,374,306	4,136,911

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші қаржылық кірістер мыналарды қамтыды:

	2022 ж.	2021 ж.
Депозиттер және ағымдағы банктік шоттар мен салымдар бойынша пайыздар түріндегі кірістер	365,730	434,163
Берілген қаржылық кепілдіктер бойынша қаржылық кіріс	80,240	207,669
Басқа қаржылық кірістер	44,749	93,381
	490,719	735,213

28. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Күрделі сипаттағы және жалдау бойынша келісімшарттық міндеттемелер

«ҚТЖ» ҰК» АҚ Директорлар кеңесінің 2022 ж. 28 қарашадағы №15 хаттамасымен 2025-2044 жж. арналған «Stadler Bussnang AG» компаниясының технологиясы бойынша жолаушылар және оларға теңестірілген вагондарға техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру жөніндегі «Жолаушылар тасымалы» АҚ бағдарламасы шеңберінде Компания мен «Жолаушылар вагондарын құрастыру зауыты» ЖШС (бұдан әрі – Зауыт) арасында теміржол жолаушылар вагондарын сатып алу-сату туралы 2022 ж. 13 желтоқсандағы №194-Ц шартын (бұдан әрі – ССШ) және Stadler технологиясы бойынша вагондарға техникалық қызмет көрсету туралы 2022 ж. 13 желтоқсандағы №195-Ц шартын (бұдан әрі – ТҚШ) жасасу туралы шешім қабылданды.

ССШ шарты бойынша Зауыт келесі талаптармен 538,402,995 мың теңге сомаға 537 вагон жеткізуге міндеттенеді: шарттың валютасы – теңге, шарттың бағасы индекстелген бағалар негізінде жыл сайын өзгертілуге жатады, жеткізу мерзімі жеткізу кестесіне сәйкес 2030 ж. 31 желтоқсанға дейін.

ТҚШ шарты бойынша Зауыт Stadler технологиясы бойынша салынған вагондарға техникалық қызмет көрсету бойынша қызметтерді көрсету басталған сәттен бастап 20 жыл ішінде қызмет көрсетуге міндеттенеді. Қызметтердің жалпы құны шарттың қолданылуы кезінде қол қойылған актілердің жалпы сомасынан құралады, шарттың валютасы – теңге, қызметтердің құны индекстелген бағалар негізінде жыл сайын өзгертілуге жатады.

«Жолаушылар вагондарын сатып алу» инвестициялық жобасын іске асыру шеңберінде Топ қаржылық лизинг аясында «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ және «ЗИКСТО» АҚ-мен 8,318,200 мың теңге сомаға 11 жолаушылар вагонын жеткізуге шарт жасасты. Қаржылық лизинг 20 жыл мерзімге беріледі, негізгі борышты төлеу бойынша жеңілдікті кезең 6 жыл, сыйақы мөлшерлемесі – жылдық 1.50%, төлем жылына 1 рет. 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 5 вагон алды. Шартқа сәйкес, 6 жолаушы вагонын жеткізу 2023 ж. бірінші тоқсанында күтілуде.

Сот талап-арыздары

Топ өзінің шаруашылық қызметіне қатысты, мүліктік зиянды өтеу талаптары сияқты әртүрлі сот процестеріне қатысады. Топ қарау сатысындағы осындай немесе ықтимал наразылықтар жеке-жеке немесе жиынтығында оның қаржылық жағдайына немесе қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелеріне қандай да бір елеулі теріс әсер етуі мүмкін деп есептемейді.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Топ елеулі міндеттемелердің пайда болу ықтималдығының дәрежесін бағалайды және міндеттемелердің туындауына әкелетін оқиғалардың болуы, ал тиісті міндеттемелердің сомасы дұрыс анықталуы мүмкін жеткілікті ықтималдық болған кезде ғана шоғырландырылған қаржылық есепте тиісті резервті көрсетеді.

Қазақстандық салық салу жүйесіне байланысты шартты міндеттемелер

Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздікке байланысты салықтардың, айыппұл санкцияларының және өсімпұлдардың әлеуетті сомасы 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығыстарға жатқызылған сомадан асып кетуі мүмкін. Кез келген мәлімделмеген талаптың сомасын немесе қолайсыз нәтиже ықтималдығының дәрежесін анықтау іс жүзінде мүмкін емес болып көрінеді.

Сақтандыру

Қазақстан Республикасында сақтандыру саласы бастапқы даму сатысында, сондықтан, басқа да мемлекеттік кәсіпорындар сияқты, Топтың да жолаушыларды дене жарақатынан, қайтыс болудан және жолаушының мүлкіне зиян келтіруден міндетті сақтандыруды, өз меншігіне, активтеріне және жабдықтарына (инфрақұрылымды, жылжымалы құрамды қоса алғанда) зиян келтіру тәуекелін сақтандыруды өтеуді қоспағанда, сақтандыру схемалары жоқ және станциялар), және Топ объектілеріндегі авариялар нәтижесінде немесе оның қызметіне байланысты үшінші тараптардың мүлкіне немесе қоршаған ортаға залал келтіргені үшін жауапкершілік. Топтың Қазақстан Республикасының коммерциялық сақтандыру компанияларынан сатып алынған сақтандыру полистеріне сәйкес міндетті сақтандыру өтемі болады.

29. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржы құралдарына ақша қаражаты мен оның баламалары, дебиторлық және кредиторлық берешек, сондай-ақ қарыздар мен жалдау кіреді. Топтың қаржы құралдары бойынша басты тәуекелдері шетел валюталары бағамының өзгеруіне байланысты тәуекелдер және кредиттік тәуекелдер болып табылады. Топ сондай-ақ барлық қаржы құралдары бойынша туындайтын нарықтық тәуекелді және өтімділік тәуекелін бақылайды.

Капиталдың жеткіліксіздігі тәуекелін басқару

Топ борыштың және капиталдың теңгерімін оңтайландыру арқылы Акционердің кірісін барынша арттыра отырып, Топтың үздіксіз жұмыс істейтін кәсіпорын ретінде қызметін жалғастыра алатынына көз жеткізу үшін капиталдың жеткіліксіздігі тәуекелін басқарады. Топтың жалпы стратегиясы 2021 ж. салыстырғанда өзгерген жоқ.

Топтың капитал құрылымына акционерлік (жарғылық) капитал, жабылмаған шығын (меншікті капиталдың өзгерістері туралы шоғырландырылған есеп) кіреді.

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Есеп саясатының негізгі ережелері

Есеп саясатының негізгі қағидаттары мен қабылданған әдістер туралы деректер, тану өлшемдерін, бағалау негізін және кірістер мен шығыстар танылатын негізді қоса алғанда, қаржы активтерінің, қаржы міндеттемелері мен үлестік құралдардың әрбір сыныбына қатысты шоғырландырылған қаржылық есептілікке 4-ескертуде ашылған.

Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары

Тәуекелді басқару – Топ қызметінің маңызды элементі. Топ тәуекелдердің дәрежесі мен шамасы бойынша тәуекелге ұшырағыштық талданатын тәуекелдер бойынша ішкі есептер арқылы топтың операцияларына жататын қаржылық тәуекелдерді бақылайды және басқарады. Осы тәуекелдер нарықтық тәуекелді (валюталық тәуекелді, әділ құнға қатысты пайыздық ставканың өзгеру тәуекелін және баға тәуекелін қоса алғанда), өтімділік тәуекелін және ақша ағындарына қатысты пайыздық ставканың өзгеру тәуекелін қамтиды. Төменде топтың тәуекелдерді басқару саясатының сипаттамасы келтірілген.

Пайыздық мөлшерлемемен байланысты тәуекел

Пайыздық мөлшерлемемен байланысты тәуекел-бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі, бұл инвестициялардың жалпы кірістілігінің төмендеуіне және топтың қарыздары бойынша ақша ағынының артуына әкелуі мүмкін. Пайыздық мөлшерлемемен байланысты тәуекел Топ үшін елеусіз болып табылады, өйткені Топ барлық қарыздарды Акционерден және байланысты тарап «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-дан алады, пайыздық мөлшерлемелер белгіленген. Сонымен қатар, жалдау бойынша пайыздық мөлшерлемелер де белгіленген. Өтеу мерзімі он екі айдан асатын активтер мен міндеттемелер үшін әділ құн есепті кезеңнің соңындағы қолданыстағы тиімді мөлшерлемелерді пайдалана отырып дисконтталған ақша қаражатының есептік болашақ қозғалысының ағымдағы құнын білдіреді.

Валюталық тәуекел

Тәуекел, негізінен, жылдың соңында еуроға көрсетілген дебиторлық берешекке, ақша қаражатына және кредиторлық берешекке, сондай-ақ АҚШ долларымен және швейцариялық франкімен көрсетілген қаржылық кепілдік шарттары бойынша міндеттемелерге жатады.

Топ ақша қаражаты мен оның баламалары, сондай-ақ берешектер сомасы көрсетілген шетел валюталарының айырбастау бағамдарының өзгеруін мониторингтеу арқылы валюталық тәуекелді шектейді.

Шетел валютасындағы қаржылық активтердің баланстық құны келесідей:

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қаржылық активтер	254,162	19,136
Қаржылық міндеттемелер	(4,556,377)	(7,517,286)
	(4,302,215)	(7,498,150)

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Шетел валютасына қатысты сезімталдықты талдау

Келесі кестеде Топтың 2022 ж. тиісті шетел валюталарына қатысты теңге құнының 20%-ға ұлғаюы мен төмендеуіне сезімталдығы көрсетіледі (2021 ж. – 10%). 20% негізгі басшылық үшін валюталық тәуекел бойынша ішкі есептілікті жасау кезінде пайдаланылатын сезімталдықтың үлесі және басшылықтың валюта бағамдарындағы негізді мүмкін болатын өзгерісті бағалауы болып табылады. Сезімталдықты талдау шетел валютасындағы реттелмеген ақша позицияларын ғана қамтиды және валюта айырбастау бағамдарындағы 20% өзгерісті ескере отырып, олардың кезең соңындағы аударымын түзетеді. Берешек кредитордың немесе дебитордың валютасынан басқа валютада көрсетілген кезде Топтың дебиторлық берешегінің сезімталдығын талдау. Төмендегі кестеде тиісті валютаға қатысты теңге 20%-ға күшейтілген кезде қаржылық активтер мен міндеттемелердің өзгеруі көрсетілген. Оң сан есепті кезеңдегі пайданың өсуін, ал теріс сан пайданың төмендеуін көрсетеді. Теңге тиісті валютаға қатысты 20%-ға әлсіреген кезде пайдаға тең және керісінше әсер ететін болады.

	АҚШ долларының әсері		Ресей рублінің әсері		Швейцариялық франк әсері		Еуро әсері	
	2022 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2021 ж.
Қаржылық активтер	-	-	-	-	(47,355)	-	(3,477)	(1,914)
Қаржылық міндеттемелер	-	320,304	-	15,913	20,245	18,416	891,031	397,096

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша айырбас бағамдарының ауытқуы Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

Кредиттік тәуекел

Контрагенттердің Топтың қаржы құралдарымен жасалған шарттардың талаптарын орындамауы нәтижесінде туындайтын кредиттік тәуекел, әдетте, контрагенттер міндеттемелерінің шамасы Топтың осындай жағдайлар болған кезде осы контрагенттер алдындағы міндеттемелерінен асатын сомалармен шектеледі. Топтың саясаты кредитке қабілетті бірқатар контрагенттермен қаржы құралдарымен операциялар жасауды көздейді. Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары шамасы әрбір қаржы активінің баланстық құнына тең. Топ оның тәуекелінің ең жоғары шамасы есепті күні көрсетілген құнсыздануға арналған резервтерді шегергендегі ақша қаражаты мен оның баламаларының, сауда дебиторлық берешегінің және өзге де ағымдағы активтердің сомасына тең деп есептейді.

Кредиттік тәуекелдің шоғырлануы оларға қатысты экономикалық жағдайлардың немесе өзге де мән-жайлардың өзгеруі олардың өз міндеттемелерін орындау қабілетіне бірдей әсер етуі мүмкін деп күтуге негіз бар бір қарыз алушыдан немесе ұқсас қызмет шарттары бар қарыз алушылар тобынан берешектің бірнеше сомасы болған кезде туындауы мүмкін.

Ақша қаражатымен және оның баламаларымен байланысты кредиттік тәуекелге қатысты Топтың тәуекелі ақша қаражаты мен оның баламалары орналастырылған кредиттік институттардың дефолтқа ұшырау мүмкіндігімен байланысты, ал максималды тәуекел осы ақша қаражаты мен оның баламаларының ағымдағы құнына тең және маңызды емес деп саналады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаты, негізінен, есепті күнге Fitch Ratings кредиттік рейтингі BBB- тұрақты болып табылатын «Қазақстан Халық банкі» АҚ-да орналастырылды (ақша қаражаты мен оның баламаларының 99.9%).

Топта мәмілелердің барабар кредиттік тарихы бар тапсырыс берушілермен жасалуын үнемі бақылауды көздейтін саясат бар.

Топ Акционердің міндеттемелері бойынша кепілгер болып табылады (21-ескерту). Топ үшінші тараптардың міндеттемелері бойынша кепілгер болып табылмайды.

2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Moody's рейтингтік агенттігіне сәйкес «ҚТЖ» ҰК» АҚ кредиттік рейтингі Baa3 тұрақты. Рейтинг 12 ай бойы сақталады.

Дебиторлық берешек бойынша мерзімді кешіктіру негізінен 0-ден 90 күнге дейін. Топ мерзімі өткен күндер негізінде резервтер матрицасын пайдалана отырып, дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік шығындар үшін резервті есептейді. Топ мерзімі 365 күннен асатын берешек бойынша 100% резервті таниды.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел нарықтық бағалардың өзгеруі нәтижесінде қаржы құралы құнының ықтимал ауытқуынан тұрады. Топ нарықтық конъюнктураның теріс өзгеруінен туындауы мүмкін ықтимал шығындарды мерзімді бағалау арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелін басқару үшін түпкілікті жауапкершілік өтімділікті басқару және қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді қаржыландыру талаптары бойынша Топты басқару үшін өтімділік тәуекелін басқарудың қажетті жүйесін құрған Топтың Акционеріне жүктеледі. Топ өтімділік тәуекелін барабар резервтерді, мемлекеттік субсидияларды қолдау, ақшаның болжамды және нақты қозғалысын тұрақты мониторингтеу және қаржы активтері мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін салыстыру арқылы басқарады.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Өтімділік тәуекелі бойынша кестелер

Келесі кестелерде Топтың туынды емес қаржылық міндеттемелері бойынша келісімшарттық мерзімдері көрсетіледі. Кесте Топтан төлем талап етілуі мүмкін ең ерте күн негізінде қаржылық міндеттемелер бойынша ақша ағындарының дисконтталған қозғалысы негізінде жасалды. Кестеде болашақ пайыздық төлемдер бойынша да, міндеттемелердің негізгі сомасы бойынша да ақша ағындары келтірілген.

	Пайыздық мөлшер- леме	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай – 1 жыл	1 жылдан астам	Жиыны
2022 ж.						
<i>Пайыздық:</i>						
Ұзақ мерзімді қарыздар	0.01%- 0.75% 1.50%	-	1,359,663	1,486,948	52,598,039	55,444,650
Қаржылық лизинг	1.75%	-	-	4,209,239	133,900,928	138,110,167
<i>Пайызсыз:</i>						
Сауда кредиторлық берешек		-	12,423,945	1,172,589	-	13,596,534
Алынған қаржылық көмек		-	-	40,000,000	-	40,000,000
Қаржылық кепілдік шарттары		88,056,091	-	-	-	88,056,091
Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер		518,199	662,704	81,520	-	1,262,423
2021 ж.						
<i>Пайыздық:</i>						
Ұзақ мерзімді қарыздар	0.01%- 0.75% 1.55%	-	1,368,475	8,987,001	47,937,741	58,293,217
Қаржылық лизинг	1.75%	-	-	2,714,503	115,986,094	118,700,597
<i>Пайызсыз:</i>						
Сауда кредиторлық берешек		-	14,209,272	470,026	-	14,679,298
Қаржылық кепілдік шарттары		78,971,715	-	-	-	78,971,715
Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер		411,146	536,380	88,597	-	1,036,123

Қаржылық кепілдік шарттары бойынша кестеде келтірілген сома басшылықтың бағалауы бойынша Топ контрагенттер кепілдік шарттары бойынша талаптарды ұсынған кезде өтеуге тура келетін ең жоғары соманы көрсетеді. Есепті күні Топ 50% - дан астам ықтималдықпен осы шарттар бойынша ешқандай төлемдер талап етілмейді деп есептейді. Сонымен бірге, бұл бағалау контрагенттердің кепілдік талаптарын ұсыну ықтималдығы өзгерген кезде өзгеруі мүмкін. Бұл ықтималдық контрагенттердің кепілдендірілген дебиторлық берешегі бойынша дефолт ықтималдығына байланысты. Қаржылық кепілдік шарттары 21-ескертуде ашылған.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Келесі кестеде Топтың туынды емес қаржы активтері бойынша өтеудің күтілетін мерзімдері көрсетіледі. Кесте Топ ақша қозғалысы басқа кезеңде болады деп күткен жағдайларды қоспағанда, осы активтер бойынша алынатын пайыздарды қоса алғанда, қаржы активтерінің дисконтталмаған келісімшарттық мерзімдері негізінде жасалды.

	Пайыздық мөлшерле- ме	Пайыздық мөлшерле-ме				Жиыны
		1 айға дейін	1-3 ай	3 айдан – 1 жыл	1 жылдан астам	
2022 ж.						
<i>Пайыздық:</i>						
Ақша қаражаты мен оның баламалары	0.5%-9.5%	8,075,825	5,151	-	-	8,080,976
<i>Пайызсыз:</i>						
Сауда дебиторлық берешек		-	2,974,712	-	3,381	2,978,093
Берілген қаржылық көмек		-	442,890	-	-	442,890
Басқа да ұзақ мерзімді активтер		-	-	131,646	-	131,646
Өзге қысқа мерзімді активтер		-	1,240	467,210	-	468,450
2021 ж.						
<i>Пайыздық:</i>						
Ақша қаражаты мен оның баламалары	0.5%-9.5%	5,258,013	3,409	-	-	5,261,422
<i>Пайызсыз:</i>						
Сауда дебиторлық берешек		-	1,553,056	-	12,975	1,566,031
Берілген қаржылық көмек		-	161,824	-	-	161,824
Басқа да ұзақ мерзімді активтер		-	-	169,450	-	169,450
Басқа да қысқа мерзімді активтер		-	-	385,757	-	385,757

Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құн тарату кезінде мәжбүрлі өткізу немесе өткізу жағдайларын қоспағанда, құрал хабардар болған Тараптар арасында коммерциялық шарттарда айырбасталуы мүмкін сома ретінде айқындалады. Топтың қаржы құралдарының көпшілігі үшін әділ құнды айқындау үшін қолда бар қолжетімді нарықтық тетіктер болмағандықтан, әділ құнды бағалау кезінде құралға тән ағымдағы экономикалық жағдайлар мен нақты тәуекелдер негізінде жол беруді пайдалану қажет

Топ қаржы құралдарының әділ құнын есептеу үшін мынадай әдістер мен жол беруді пайдаланады:

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражатының және оның баламаларының баланстық құны осы қаржы құралдарын өтеудің қысқа мерзімді сипатына байланысты шамамен олардың әділ құнына тең.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер

Өтеу мерзімі он екі айдан аз активтер мен міндеттемелер үшін баланстық құн осы қаржы құралдарын өтеудің қысқа мерзімді сипатына байланысты әділ құнға тең болады.

Өтеу мерзімі он екі айдан асатын активтер мен міндеттемелер үшін әділ құн есепті кезеңнің соңында қолданыстағы нарықтық мөлшерлемелерді пайдалана отырып дисконтталған ақша қаражатының есептік болашақ қозғалысының ағымдағы құнын білдіреді.

Тұрақты негізде әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құны (бірақ әділ құнды міндетті түрде ашумен)

2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша қарыздар мен міндеттемелерді қоспағанда, қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны олардың баланстық құнынан айтарлықтай ерекшеленбеді. 2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық кепілдік шарттары бойынша қарыздар мен міндеттемелердің баланстық және әділ құны төмендегідей ұсынылды:

	2022 ж. 31 желтоқсан		2021 ж. 31 желтоқсан	
	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн
Қаржылық міндеттемелер:				
Акционердің қаржылық көмегі	36,791,819	36,570,442	-	-
Акционерден қарыздар	29,172,894	15,635,077	29,911,381	25,024,342
«ҚДБ» АҚ қарыздары	3,516,266	1,902,016	3,355,819	2,803,671
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	79,347	78,977	3,387,193	3,826,844
	69,560,326	54,186,512	36,654,393	31,654,857

2022 ж. 31 желтоқсандағы әділ құн иерархиясы:

	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Жиыны
Қаржылық міндеттемелер				
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық міндеттемелер:				
- Акционерден қаржылық көмек	-	36,570,442	-	36,570,442
- Акционерден қарыздар	-	15,635,077	-	15,635,077
- «ҚДБ» АҚ-дан қарыздар	-	1,902,016	-	1,902,016
- қаржылық кепілдік шарттары бойынша міндеттемелер	-	78,977	-	78,977
Жиыны	-	54,186,512	-	54,186,512

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

2021 ж. 31 желтоқсандағы әділ құн иерархиясы:

	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Қаржылық міндеттемелер				
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық міндеттемелер:				
- Акционерден қарыздар	-	25,024,342	-	25,024,342
- «ҚДБ» АҚ-дан қарыздар	-	2,803,671	-	2,803,671
- қаржылық кепілдік шарттары бойынша міндеттемелер	-	3,826,844	-	3,826,844
Жиыны	-	31,654,857	-	31,654,857

2 және 3 деңгейлердегі қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны дисконтталған ақша ағындарын талдау негізінде бағалаудың жалпыға бірдей танылған модельдері бойынша есептеледі. Бұл ретте ең маңызды бастапқы деректер контрагенттердің кредиттік тәуекелдерін көрсететін дисконттау мөлшерлемесі болды. Басқа қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер 2-деңгейге жатады.

30. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР

Осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің мақсаттары үшін тараптар, егер бір тараптың екінші тарапты бақылауға немесе ол қаржылық немесе операциялық шешімдер қабылдаған кезде екінші тарапқа елеулі ықпал етуді жүзеге асыруға мүмкіндігі болса, байланысты ретінде қаралады. Топпен ортақ бақылаудағы тараптар да байланысты деп саналады. Байланысты тараптардың ықтимал қатынастарын қарастырған кезде, әр жағдайда, тек құқықтық формаға емес, қатынастардың мәніне назар аударылады.

Байланысты тараптар байланысты емес тараптар жасай алмайтын мәмілелер жасасуы мүмкін және байланысты тараптар арасындағы мәмілелер байланысты емес тараптар арасындағы мәмілелер сияқты шарттарда, ережелерде және сомаларда жүзеге асырылмауы мүмкін.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің басқа ескертулерінде ашылмаған 2022 және 2021 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ елеулі мәмілелер жүргізген немесе айтарлықтай төленбеген балансы болған байланысты тараптар үшін байланысты тараптар қатынастарының сипаты төменде келтіріледі.

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)**

Байланысты тараптар алдындағы берешек сомалары және байланысты тараптардан (мемлекет толық бақылайтын коммерциялық кәсіпорындар және Акционер толық бақылайтын кәсіпорындар) тиесілі сомалар есепті күндердегі жағдай бойынша мыналарды қамтиды:

	Кезең	Акционер тобына кіретін компаниялар		Басқа да байланысты тараптар
		Акционер		
Байланысты тараптардың тауарлар, қызметтер және ұзақ мерзімді активтер үшін дебиторлық берешегі (10-ескерту)	2022 ж.	1,775,860	432,805	86,116
	2021 ж.	816,205	230,034	61,402
Оның ішінде күмәнді берешек бойынша резервтер	2022 ж.	1,478	366	118
	2021 ж.	3,105	53	180
Басқа ағымдағы активтер	2022 ж.	456,841	261	4,828
	2021 ж.	161,824	50,345	2,670
Оның ішінде ағымдағы активтер бойынша резервтер	2022 ж.	1,518	-	62
	2021 ж.	555	-	5
Негізгі құралдар үшін төленген аванстар (7-ескерту)	2022 ж.	-	40,000,000	-
	2021 ж.	-	-	-
Байланысты тараптарға тауарлар, қызметтер және ұзақ мерзімді активтер үшін кредиторлық берешек (19-ескерту)	2022 ж.	1,056,953	974,136	163,660
	2021 ж.	827,412	623,440	116,859
Қарыздар (14-ескерту)	2022 ж.	29,172,894	-	3,516,266
	2021 ж.	29,911,381	-	3,355,819
Жалдау (15-ескерту)	2022 ж.	-	-	117,893,305
	2021 ж.	-	-	99,673,878

Байланысты тараптармен (мемлекет бақылайтын коммерциялық кәсіпорындар және еншілес кәсіпорындар, сондай-ақ Акционер толық бақылайтын) мәмілелер келесідей ұсынылған:

	Кезең	Акционерлер тобына кіретін компаниялар		Басқа да байланысты тараптар
		Акционер		
Тауарларды, қызметтерді және ұзақ мерзімді активтерді сату	2022 ж.	3,690,413	297,137	681,192
	2021 ж.	3,310,274	281,265	590,805
Күмәнді берешек және берілген аванстар бойынша есептелген/(қалпына келтірілген) резервтер	2022 ж.	1,627	(313)	5
	2021 ж.	(13,220)	13	(2,241)
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу (24-ескерту)	2022 ж.	6,439,428	5,980,579	3,074,395
	2021 ж.	5,298,333	5,212,752	2,683,073
Қаржылық көмек беру	2022 ж.	442,890	-	-
	2021 ж.	161,824	-	-
Алынған қаржылық көмек	2022 ж.	40,000,000	-	-
	2021 ж.	-	-	-
Алынған қаржылық көмекті өтеу	2022 ж.	-	-	-
	2021 ж.	177,025	-	-
Қарыздарды өтеу (14-ескерту)	2022 ж.	2,611,578	-	-
	2021 ж.	2,611,577	-	-
Қаржылық шығыстар	2022 ж.	2,149,007	-	2,225,299
	2021 ж.	2,074,752	-	236,731
Қаржылық кірістер	2022 ж.	80,240	-	-
	2021 ж.	207,669	-	-
Жалдау бойынша түсімдер (15-ескерту)	2022 ж.	-	-	18,758,116
	2021 ж.	-	-	30,982,143

«ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ» АҚ

2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)

Қаржылық көмек (cash pool)

Топ ақша қаражатын орталықтандырылған басқару жүйесінің («ақша пулдары» (cash pools) қатысушысы болып табылады, оған сәйкес артық ақша қаражаты Акционер басқаратын ақша пулына аударылады. Ақшалай қаражатқа қажеттілік пулдағы қаражат шегінде кез келген сәтте пулдан қаражат алу есебінен қанағаттандырылады. Ұсынылатын қаражат мерзімінен бұрын талап ету құқығымен қысқа мерзімді пайызсыз қаржылық көмек шарттарымен ресімделеді. Топ «ҚТЖ» ҰК» АҚ-мен 1 жыл мерзімге 10,300,000 мың теңге сомасында пайызсыз қаржылық көмек ұсыну және алу туралы шарт жасасты. 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Акционерге берілген қаржылық көмек бойынша берешек 281,066 мың теңге соманы құрайды (2021 ж. 31 желтоқсан: 161.824 мың теңге).

Топтың негізгі басқарушы персоналына сыйақы

Негізгі басқарушы персонал 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 8 адамнан тұратын Топтың Басқарма және Директорлар кеңесінің мүшелерін (2021 ж. 31 желтоқсан: 12 адам) қамтиды. 31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші негізгі басқарушы персоналдың сыйақысы былайша берілген:

	2022 ж.	2021 ж.
Еңбекақы	191,097	294,488
Табыс салығы	17,425	27,901
Әлеуметтік салық	15,994	26,196
Зейнетақы аударымдары	9,596	8,600
МӘМС	2,129	1,355
Әлеуметтік аударымдар	1,078	833
	237,319	359,373

2022 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші DB Engineering&Consulting GmbH компаниясымен шарттың аяқталуына байланысты Топтың негізгі басқарушы персоналының қызметтері бойынша шығыстары болған жоқ (2021 ж.: 1,972,701 мың теңге) (26-ескерту).

31. ЕНШІЛЕС КӘСІПОРЫН

Еншілес кәсіпорын қызметінің сипаты және Компанияның қатысу пайызы келесідей болды:

Маңызды кәсіпорындар	Қызмет сипаты	2022 ж.	2021 ж.
		31 желтоқсан	31 желтоқсан
«Вагонсервис» АҚ	Вагондарды сумен, отынмен жабдықтау және қосалқы бөлшектерді ауыстыру. Вагондарды жалға беру.	100%	100%

**2022 ж. 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАҒЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(егер өзгесі көрсетілмесе, мың теңгеде)**

32. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2022 ж. 31 желтоқсандағы есепті күннен кейін және осы шоғырландырылған қаржылық есептілік бекітілген күнге дейін орын алған, әсерлері ұсынылған шоғырландырылған есептілікте көрсетілуі немесе ашылуы тиіс оқиғалар болған жоқ.

33. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ БЕКІТУ

2022 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші шоғырландырылған қаржылық есептілікті Топ басшылығы 2023 ж. 3 наурызда мақұлдап, шығаруға бекітті.